

GEMEENTE KRIMPENERWAARD

Nota van Uitgangspunten

Bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard

Opdrachtnummer : 90.09
Datum : oktober 2017
Versie : 3
Auteurs : mRO b.v.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	5
1.1	VOORGESCHIEDENIS.....	5
1.2	GEBIEDSOVEREENKOMST VEENWEIDEN KRIMPENERWAARD	5
1.3	BESTEMMINGSPLAN NATUURGEBIEDEN VEENWEIDEN KRIMPENERWAARD.....	6
1.4	NOTA VAN UITGANGSPUNTEN.....	7
1.5	LEESWIJZER.....	8
2	NATUURONTWIKKELING.....	9
2.1	INLEIDING.....	9
2.2	HISTORISCHE REFERENTIE	9
2.3	NATUURONTWIKKELING KRIMPENERWAARD.....	10
2.4	REALISATIESTRATEGIE.....	16
3	UITGANGSPUNTEN BESTEMMINGSPLAN	19
3.1	INLEIDING.....	19
3.2	BEGRENZING PLANGEBIED	19
3.3	PLANVORM BESTEMMINGSPLAN	21
3.4	BESTEMMINGSWIJZE NATUURGEBIEDEN	22
3.5	OVERIG.....	28
	RESUMÉ UITGANGSPUNTEN.....	35

1 INLEIDING

1.1 Voorgeschiedenis

In de Krimpenerwaard wordt al vele jaren gewerkt aan de verbetering van de landbouwstructuur en de aanleg van nieuwe natuur. Deze landinrichting was aanvankelijk vooral gericht op verbetering van de landbouwkundige status. Pas later, begin jaren negentig, werd er een substantiële natuuropgave aan de plannen toegevoegd. In 1999 kwam het Raamplan Landinrichting gereed waarin deze opgave werd gespecificeerd op 2.450 ha nieuw te ontwikkelen natuur in het kader van de te realiseren Ecologische Hoofdstructuur (EHS), thans Natuurnetwerk Nederland (NNN), en de Groene Ruggegraat. Deze landinrichting mondde uit in het Veenweidepact Krimpenerwaard dat eind 2005 door dertien overheden en maatschappelijke organisaties uit het gebied werd gesloten.

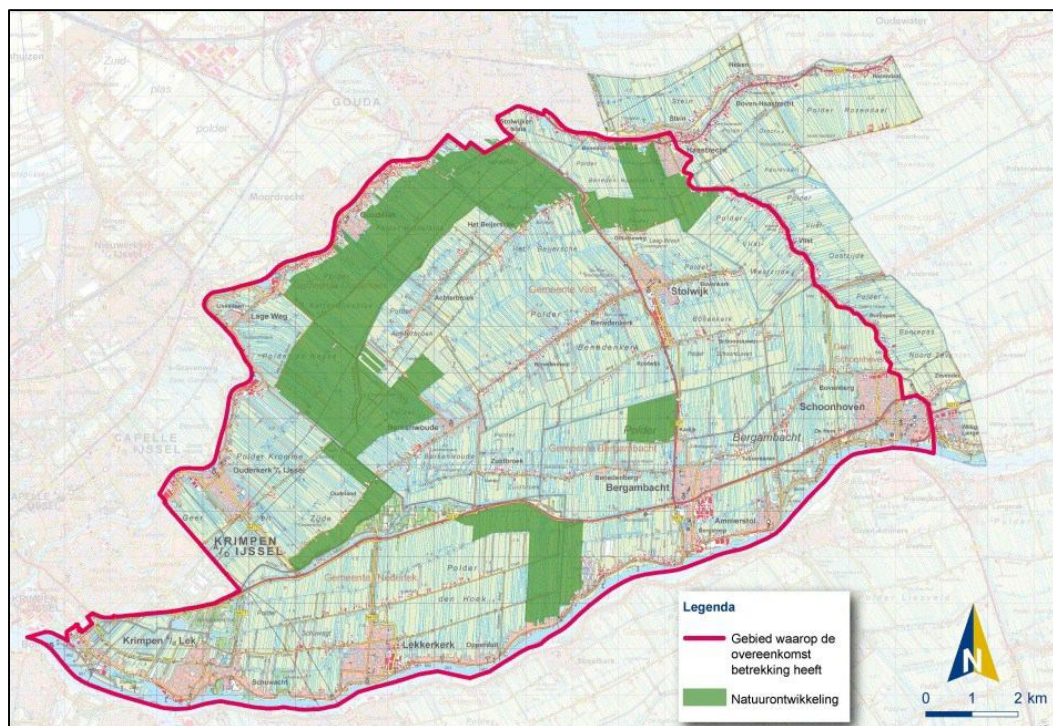
De inhoud en context van de natuuropgave verandert echter met de wijziging van het natuurbeleid in 2010. In het regeerakkoord Rutte I wordt de herijking van het natuurbeleid ingezet. Hierdoor vervalt de Groene Ruggegraat. In het regeerakkoord Rutte II is opgenomen dat de EHS in 2021 herijkt zal zijn gerealiseerd. De veranderde context leidt ertoe dat de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) en de voormalige gemeenten Bergambacht, Ouderkerk, Nederlek, Schoonhoven en Vlist in 2014 de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard 2014-2021 afsluiten als opvolger van het Veenweidepact. Er blijft echter sprake van een integrale gebiedsontwikkeling.

1.2 Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard

De gebiedsovereenkomst gaat in op drie opgaven voor de Krimpenerwaard: natuur, landbouw en recreatie en toerisme. Daarnaast bestaat er ook een belangrijke wateropgave. Het thema water is verweven met deze opgaven. De overeenkomst is een uitwerking van het gebiedsvoorstel EHS Krimpenerwaard dat door de partijen uit het gebied is opgesteld (en door de raden van de vijf voormalige gemeenten is vastgesteld) naar aanleiding van de herijking van de EHS en door de provincie Zuid-Holland is overgenomen, onder meer in de Visie Ruimte en Mobiliteit en de Verordening Ruimte. De gebiedsovereenkomst richt zich dan ook primair op de opgave natuur. Op grond van de gebiedsovereenkomst is de provincie opdrachtgever en zijn de gemeente Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap opdrachtnemer voor de realisatie van de opgave natuur. In 2015 is als uitwerking van en aanvulling op de gebiedsovereenkomst door de provincie, de gemeente Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap de Uitvoeringsovereenkomst Krimpenerwaard 2015-2021 afgesloten.

In de gebieds- en uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat de natuuropgave bestaat uit de realisatie van circa 2.250 ha natuur van het NNN, gecombineerd met een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het tegengaan van bodemdaling. Hierbij betreft het tegengaan van bodemdaling een meekoppeland belang, het

halen van de doelstellingen in het kader van het NNN en de KRW heeft prioriteit. Voor de natuuropgave worden grote zelfstandig functionerende leefgebieden voor (weide)vogels en kwetsbare soorten (flora en fauna) die thuishoren in het veenweidelandschap ontwikkeld. Hierbij worden vier natuur- of landschapstypen onderscheiden: weidevogelgrasland, botanische grasland, kleinschalige landschapselementen en natuur in bestaande watergangen, behorende bij veensloten. Er worden watermaatregelen getroffen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de natuurdoelen en de KRW-doelstellingen.

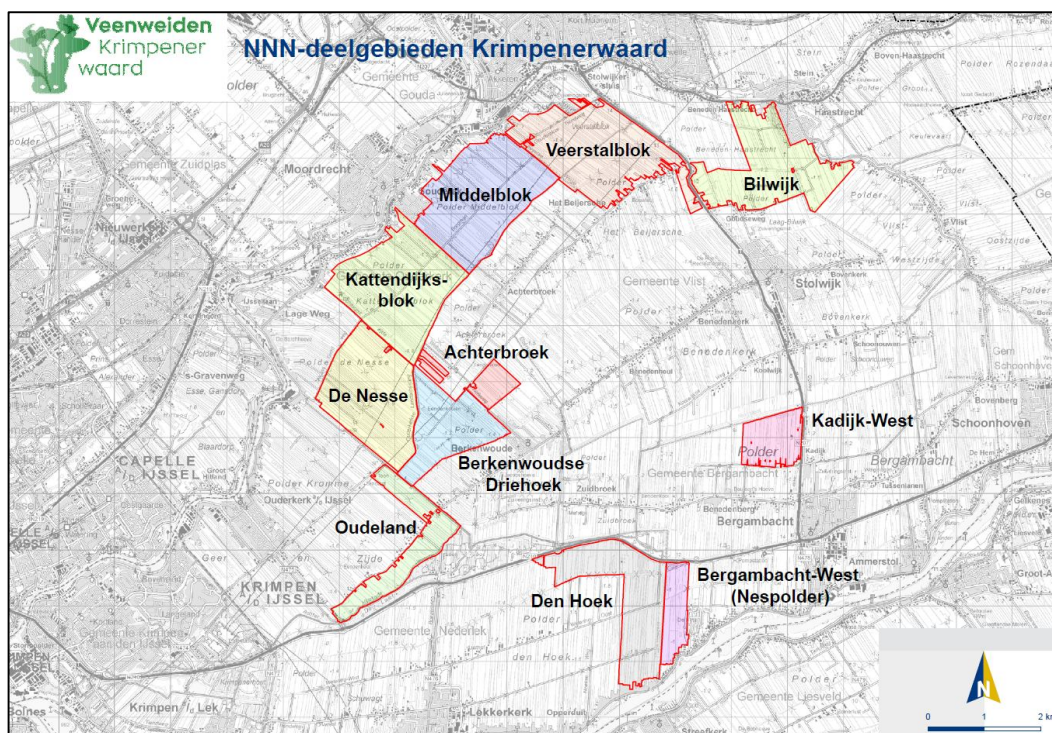

Het gebied waar de gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard betrekking op heeft. Het donkergroene gedeelte is de begrenzing van de NNN in de Krimpenerwaard behorende bij de overeenkomst. De rode lijn markeert het gebied waarover in de overeenkomst afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de natuuropgave, inclusief water (bron: Programmabureau Veenweiden)

De natuuropgave wordt gerealiseerd in het NNN-gebied dat daarvoor in de provinciale Verordening Ruimte is begrensd. Dit gebied bestaat uit verschillende deelgebieden: Bergambacht-West, Den Hoek, Oudeland, Berkenwoudse Driehoek, Achterbroek, De Nesse, Kattendijksblok, Middelblok, Veerstablok, Bilwijk en Kadijk-West. De ligging en begrenzing van deze gebieden is weergegeven in de figuur op de volgende pagina.

1.3 Bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard

De deelgebieden Berkenwoudse Driehoek, De Nesse en het zuidelijk deel van Oudeland zijn reeds ingericht voor natuurontwikkeling (circa 500 ha) en zijn op 22 juni 2017 officieel opgeleverd. Hiervoor zijn door de gemeenteraad van Krimpenerwaard op 15 december 2015 bestemmingsplannen vastgesteld. Het

Ligging en begrenzing deelgebieden natuuropgave (bron: Provincie Zuid-Holland)

deelgebied Achterbroek is bij de herijking van de EHS grotendeels ontgrensd. Slechts op een beperkt aantal percelen wordt natuur ontwikkeld. Voor dit deelgebied is voor zover dit niet meer tot de NNN behoort, reeds een bestemmingsplan in procedure gebracht. In de overige (delen van) deelgebieden, te weten Bergambacht-West, Den Hoek, het noordelijk deel van Oudeland, het deel van Achterbroek dat nog tot de NNN behoort, Kattendijksblok, Middelblok, Veerstablok, Bilwijk en Kadijk-West, zal de inrichting ten behoeve van natuurontwikkeling nog plaats moeten vinden. Op grond van de vigerende bestemmingsplannen is de realisatie van natuur in deze gebieden echter niet mogelijk. De desbetreffende gronden hebben in deze bestemmingplannen namelijk overwegend een agrarische bestemming. De gemeente Krimpenerwaard is daarom voornemens om voor deze gebieden een nieuw bestemmingsplan vast te stellen om de gewenste natuurontwikkeling planologisch-juridisch mogelijk te maken: het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'.

1.4 Nota van Uitgangspunten

In de voorliggende Nota van Uitgangspunten worden uitgangspunten geformuleerd, die de basis zullen vormen voor het nieuwe bestemmingsplan. Het vertrekpunt voor de uitgangspunten is gelegen in het doel van het plan: de volledige realisatie van de natuur- en waterdoelen planologisch mogelijk maken. In de nota zullen daarom voorstellen worden gedaan voor een bestemmingsregeling die planologisch-juridisch gezien het meest passend is met het oog op het doelbereik voor de natuur- en wateropgave. Uit artikel 3.1, lid 1 van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) vloeit voort dat in een bestemmingsplan ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening uitsluitend

regels kunnen worden opgenomen die een ruimtelijke relevantie hebben. Zo hebben regels met betrekking tot het beheer van gronden of de agrarische bedrijfsvoering niet altijd ruimtelijke relevantie. Ook dit gegeven vormt een belangrijk vertrekpunt voor de formulering van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan.

1.5 Leeswijzer

De uitgangspunten voor het bestemmingsplan komen in hoofdstuk 3 van deze nota aan de orde. In hoofdstuk 2 zal eerst inhoudelijk worden ingegaan op de beoogde natuurontwikkeling en de bijbehorende realisatiestrategie. Dit is immers mede bepalend voor de uitgangspunten voor de bestemmingsregeling van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'.

2 NATUURONTWIKKELING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de natuuropgave in de Krimpenerwaard. De natuuropgave is een opgave van 'natuurherstel', waarbij beoogd wordt om de natuurwaarden die van oudsher in het gebied voorkwamen (tot de jaren vijftig van de vorige eeuw) terug te brengen. Om te bezien welke natuur dit is, wordt in paragraaf 2.2 eerst de historische referentie voor de natuuropgave geschetst. Vervolgens komen in paragraaf 2.3 doelstellingen en inrichtingsmaatregelen aan de orde. Tot slot wordt in paragraaf 2.4 de realisatiestrategie besproken.

2.2 Historische referentie

Rond 1900 tot in elk geval de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw was de Krimpenerwaard een gebied met grote biologische rijkdom. Het gebied was echter in landbouwkundig opzicht minder rijk: grote delen waren zo schraal dat zij alleen extensief gebruikt konden worden. Als men de blauwgraslanden in augustus ging oogsten, was de gewasopbrengst in natte jaren soms zo schamel dat men op sommige percelen het gewas liet overstaan.

Er was destijds sprake van homogene vlakten van schraallanden afgewisseld met moerasvegetaties in de tussenliggende verlande sloten. 's Winters stond het water hier aan of óp het maaiveld, 's zomers zakte het peil tot maximaal 40 à 50 centimeter onder het maaiveld. Karakteristieke soorten waren blonde zegge, blauwe zegge en spaanse ruiter. Plaatselijk kwamen ook zeer soortenrijke gemeenschappen voor, met aansprekende plantensoorten zoals verschillende orchideeën, klokjesgentiaan, kievitsbloem, melkviooltje en soms zelfs beenbreek. Ze vormden het habitat van kritische weidevogels zoals kempfaan, watersnip en tureluur, maar ook van ongewervelden zoals sommige dagvlinder- en mierensoorten, die inmiddels zeer zeldzaam zijn of zelfs uit ons land verdwenen.

De schrale en extensief gebruikte delen lagen voornamelijk achterin de polder: de achterste delen van de langgerekte kavels. Op en nabij de huiskavels (de voorste delen van de lange kavels) werd het vee geweid en werden ook de schaarse meststoffen gebracht. De vegetatie was hier wat voedselrijker en werd gedomineerd door grassoorten zoals gestreepte witbol, reukgras en kamgras. De sloten waren hier waarschijnlijk beter geschoond. Het water was helder en vrij voedselarm. Het was - zo is de inschatting - weelderig begroeid met vegetaties van krabbescheer, kleine fonteinkruiden, grote fonteinkruiden en andere water- en moerasplanten. Open water kwam daarnaast ook voor in plaatselijke veenputjes, ontstaan door kleinschalige particuliere turfwinning.

Andere elementen van het 'schone cultuurlandschap' waren eendenkooien, geriefbosjes en veepestbosjes. Het landschap was dooraderd met houtkaden die op de meeste plaatsen de landscheiding vormden; de verst van de boerderijen gelegen en daarmee rustigste plekken van de polder. Het spreekt

voor zichzelf dat deze houtkaden voor veel dieren een belangrijk nestel- en foerageergebied vormden.

2.3 Natuurontwikkeling Krimpenerwaard

Natuurherstel

De natuuropgave in de Krimpenerwaard bestaat, zoals reeds genoemd is, uit 'natuurherstel': het terugbrengen van natuurwaarden die van oudsher in het gebied voorkwamen. Het gaat daarbij om een veenweidenatuur met als kenmerkende groepen weidevogels, natte (schrale) graslanden en kleinschalige opgaande ruigtes en bosschages. De natuuropgave heeft daardoor ook een sterke cultuurhistorische component, aangezien juist de opbouw en het gebruik van het landschap hebben geleid tot het voorkomen van bepaalde natuurwaarden op bepaalde plekken. De belangrijkste bepalende factor van waar welke natuurwaarden voorkwamen, zijn gekoppeld aan de abiotische kenmerken van het gebied (de ondergrond, de bodem en het water). Waar welke natuur ontstaat, is grotendeels afhankelijk van de (grond)waterstand, de bodemsoort en –opbouw, de chemische bodemkwaliteit, de maaiveldhoogte, etc.

Uit de beschrijving van de historische situatie in paragraaf 2.2 komt naar voren dat in het verleden over de langgerekte kavels in het veenweidegebied een gebruiksgradiënt te herkennen was van intensief gebruik naar extensief gebruik. Mede door dit verschil in gebruiksintensiteit was er een grote variatie in soorten te vinden in het gebied. De achteruitgang van de weidevogelstand in Nederland en de zeldzaamheid van vele veenweidesoorten maakt het noodzakelijk om dit samenhangende landschap te herstellen waar deze soorten voorkwamen in een robuust ecosysteem.

Voor de realisatie van de natuur in de Krimpenerwaard worden de abiotische kenmerken als uitgangspunt genomen voor de te ontwikkelen natuurwaarden. Dit vraagt een combinatie van herstelmaatregelen - om basis voorwaarden voor herstel te krijgen – en het terugbrengen van gebruiksgradiënt, zodat zich weer de biodiversiteit kan ontwikkelen die het gebied ooit kende.

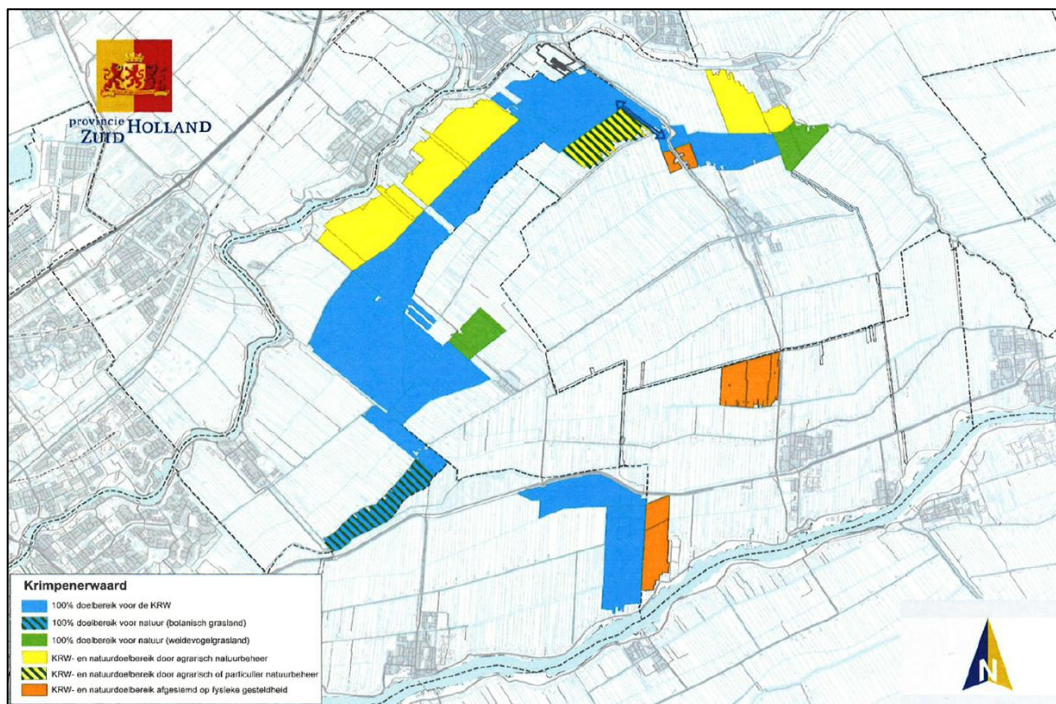
Doelstellingen

De natuuropgave in de Krimpenerwaard omvat de realisatie van 2.250 ha natuur als onderdeel van het NNN, met als natuurdoelen de ontwikkeling van weidevogelgrasland, botanisch grasland en kleinschalige landschapselementen. Voor het NNN-gebied in de Krimpenerwaard geldt ook een wateropgave voor de verbetering van de chemische en ecologische waterkwaliteit die voortvloeit uit de KRW. Aangezien in het veenweidegebied land en water sterk met elkaar verweven zijn, is de KRW-opgave onderdeel van de natuuropgave in de Krimpenerwaard. De KRW vormt daarmee de basis voor de natuuropgave. De ligging en begrenzing van het NNN-gebied is vastgelegd in de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland.

Omdat er sprake is van een zekere spanning tussen natuur- en waterdoelen, de mogelijkheden voor agrarisch medegebruik, de te treffen maatregelen en de beschikbare middelen is binnen het NNN-gebied een prioriteitsstelling aangebracht voor de te bereiken doelen. Deze prioriteitsstelling is gericht op:

1. Waar en in welke gebieden primair wordt ingezet op realisatie van de KRW-doelen;
2. Waar andere natuurdoelen (bijvoorbeeld weidevogelgrasland of botanisch grasland) het primaat hebben, en
3. Waar agrarisch medegebruik/beheer mogelijk is en wellicht beperkingen kan stellen aan de te bereiken natuur- en waterdoelen.

De prioriteitsstelling heeft er toe geleid dat binnen de NNN-begrenzing in de Krimpenerwaard blauwe, groene, groenblauwe, gele en oranje gebieden worden onderscheiden. De onderstaande figuur geeft de indeling van de gebieden naar prioriteit weer.

Indeling gebieden naar prioriteit binnen de NNN-begrenzing (bron: provincie Zuid-Holland)

- In de blauw gekleurde gebieden hebben de KRW-doelen het primaat. Dit betreft een kernzone langs de aanvoerroutes voor schoon water. Het primaat bij de KRW betekent dat ambities van het gebied erop zijn gericht om 100% doelbereik voor de KRW te realiseren, waarbij wordt geschat dat het doelbereik voor andere natuurdoelen, zoals weidevogelnatuur of botanisch grasland 80-90% zal zijn. (hoge natuurdoelen)
- In de groen gekleurde gebieden weegt het KRW-belang iets minder sterk, omdat deze geen onderdeel uitmaken van het wateraanvoercircuit en daardoor minder of geen invloed hebben op de waterkwaliteit in de andere natuurgebieden. Daarom wordt hier het primaat gelegd (100% doelbereik) bij het natuurdoel met de beste potenties voor dit gebied, te weten weidevogelgrasland. Het KRW-doelbereik wordt geschat op 80-90%. (hoge natuurdoelen)
- In de groenblauw gekleurde gebieden weegt het KRW-belang iets minder sterk, omdat deze geen onderdeel uitmaken van het wateraanvoercircuit en daardoor minder of geen invloed hebben op de waterkwaliteit in andere natuurgebieden. Daarom wordt hier het primaat gelegd (100% doelbereik) bij het natuurdoel met de beste potenties voor dit gebied, te weten

botanisch grasland. Het KRW-doelbereik wordt geschat op 80-90%. (hoge natuurdoelen)

- In de geel gekleurde gebieden wordt uitdrukkelijk ingezet op natuurbeheer door inzet van agrarisch medegebruik. Het KRW- en natuurdoelbereik wordt afgestemd op de mogelijkheden van het agrarisch medegebruik. Daarom is hier sprake van lager doelbereik. Zowel het KRW-doelbereik als het natuurdoelbereik wordt geschat op 60-80%. (lage natuurdoelen)
- De oranje gebieden zijn natuurgebieden die vanwege hun ligging en besluitvorming waterstaatkundig onderdeel uitmaken van een gebied waarin de natuur en agrarische functie verweven zijn. Het KRW- en natuurdoelbereik wordt derhalve afgestemd op deze fysieke gesteldheid. Natuur en agrarisch gebruik zijn waterstaatkundig niet te scheiden. (lage natuurdoelen)

De blauwe gebieden sluiten altijd aan op de gele gebieden en er is een relatie tussen de natuurdoelen in de gele en de blauwe gebieden. De gele gebieden zijn namelijk ondersteunend aan de doelen in het blauwe gebied. Ze zijn niet los van elkaar te zien.

Peilbeheer

Door het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard zal een peilbesluit genomen worden dat gericht is op het realiseren van de natuur- en waterdoelen. Voor de blauwe en groene gebieden betekent dat opzet van het huidige waterpeil tot een gemiddelde drooglegging van 20 cm. Voor de gele gebieden betreft dit handhaving van het huidige waterpeil, maar met het achterwege laten van de peilindexatie. Op termijn zal dit gaan leiden tot een gemiddelde drooglegging van 35 centimeter. Het waterpeil volgt de daling van het maaiveld dus niet meer, waardoor de huidige drooglegging van circa 50 cm geleidelijk naar een drooglegging van 35 centimeter toegroeit. In de oranje gebieden zal het peil wel de daling van het maaiveld blijven volgen, omdat deze gebieden onderdeel blijven van een agrarisch peilvak conform de omliggende agrarische gronden.

Hoge en lage natuurdoelen

Door intensivering en modernisering van het agrarisch bedrijf zijn veel natuurwaarden in de Krimpenerwaard de laatste veertig jaar verdwenen of ernstig uitgedund. Door middel van (soms vergaande) aanpassingen in de agrarische bedrijfsvoering kunnen veel van deze natuurwaarden weer terugkeren. Met een aangepaste agrarische bedrijfsvoering wordt in dit kader het bedrijfsvoeringsconcept natuurinclusieve landbouw bedoeld. Andere natuurwaarden gaan juist niet samen met een (moderne) agrarische bedrijfsvoering. Voor de natuurdoelen in de Krimpenerwaard wordt daarom een onderscheid gemaakt tussen hoge en lage natuurdoelen.

De hoge natuurdoelen, die voor de blauwe en groene gebieden gelden, stellen hoge eisen aan de inrichting en het beheer, zoals trofiegraad (voedselrijkdom), waterpeil-/fluctuatie en de waterkwaliteit. Hiermee kunnen deze niet samen gaan met een agrarische bedrijfsvoering. Dit bijvoorbeeld als gevolg van het waterpeil dat afgestemd wordt op de natuur- of landschapstypen, zoals nat schraalland, die geen meststoffen kunnen verdragen. Agrarisch medegebruik is in de groene en blauwe gebieden niet mogelijk. Natuurbegra-

zing, zijnde begrazing door graasdieren in het kader van het natuurbeheer, kan wel plaatsvinden.

De lage natuurdoelen, die voor de gele en oranje gebieden gelden, stellen minder hoge eisen aan de inrichting en het beheer. Hiermee verhouden deze zich beter met een aangepaste agrarische bedrijfsvoering (natuurinclusieve landbouw). Voor de realisatie van de doelen zijn aanpassingen nodig in het agrarisch gebruik. In de gele en oranje gebieden is het streven er op gericht om natuur zoveel als mogelijk te realiseren door middel van inpassing in de agrarische bedrijfsvoering. Dit vraagt om aanpassing van de agrarische bedrijfsvoering (natuurinclusieve landbouw) en meestal tot omvorming van de bedrijfsvoering tot een meer natuurvriendelijk verdienmodel. De lage natuurdoelen kunnen worden gerealiseerd door de ontwikkeling van verschillende typen grasland en natuurvriendelijke oevers. Dit betreft bijvoorbeeld de volgende natuurbeheertypen: kruiden- en faunarijk grasland, glanshaverhooiland en weidevogelgrasland. Het spreekt voor zichzelf dat in de gele en oranje gebieden agrarisch medegebruik, zij het met beperkingen, mogelijk blijft. De beperkingen zijn noodzakelijk vanwege het behalen van de KRW- en natuurdoelen.

Gebruiksbeperkingen

Een belangrijke beperking voor het agrarisch medegebruik in de gele gebieden vloeit voort uit het peilbeheer (zie boven) dat erop gericht is om het peil in het gebied geleidelijk te laten toegroeien naar een gemiddelde drooglegging van 35 centimeter. Met een dergelijk peilbeheer worden in alle delen van de gele gebieden de natuurwaarden verhoogd. Dit peilbeheer heeft uiteraard ook gevolgen voor de agrarische gebruiksmogelijkheden. Zo worden de gronden door de hogere grondwaterstand bijvoorbeeld gevoeliger voor de uitspoeling van mest, hetgeen in de weg kan staan aan de realisatie van de natuurdoelen en de beoogde waterkwaliteit. Mede om die reden zijn beperkingen van het agrarisch medegebruik noodzakelijk.

De gebruiksbeperkingen voor de gele gebieden vanuit het natuur- en waterbeheer (eindbeheer) hebben onder meer betrekking op de volgende onderdelen:

- Bemesting (type, toepassing en hoeveelheid), bijvoorbeeld:
 - o geen gebruik van kunstmeststoffen;
 - o randvoorwaarden voor de hoeveelheid, periode en plaats voor de toepassing van dierlijke mest.
- Het waterpeil/peilbeheer:
 - o gestreefd wordt naar een drooglegging. Hiertoe zal het huidige waterpeil gefixeerd worden, waardoor als gevolg van de voortgaande maaiveldafval de huidige drooglegging van circa 50 cm langzaam zal toegroeien naar 35 cm.
- Maaien (data, frequentie en wijze), bijvoorbeeld:
 - o niet maaien in bepaalde perioden;
 - o een maximale oppervlakte maaien afhankelijk van de periode
 - o diep uitmaaien in een bepaalde periode.
- Beweiding (hoeveelheid vee, moment van inscharen), bijvoorbeeld:
 - o een maximale (lagere) veedichtheid per ha.;
 - o oevers uitrasteren en zo nodig veedrinkplaatsen aanleggen.
- Toepassing pesticiden (met name insecticiden), bijvoorbeeld:

- o geen gebruik van pesticiden.
- Oeverbeheer (bescherming en onderhoud van natuurvriendelijke oevers), bijvoorbeeld:
 - o geen slootvuil (bagger) op de oevers plaatsen;
 - o oevers uitrasteren bij beweiding;
 - o specifiek maaibeheer;
 - o oevers schonen middels maaikorf of ecoreiniger.
- Recreatief medegebruik, bijvoorbeeld:
 - o geen recreatief medegebruik in het kwetsbare seizoen.

Uiteraard zijn deze beperkingen wel afhankelijk van het natuurbeheertype dat op de desbetreffende gronden wordt nagestreefd. Over het algemeen zullen de beperkingen echter wel een aanpassing van de agrarische bedrijfsvoering in de gele en oranje gebieden vergen.

Voor overgangsbeheer (beheer tussen moment van verwerving van gronden en moment van inrichting) en ontwikkelingsbeheer (beheer gedurende een bepaalde periode na de inrichting) gelden bepaalde beperkingen niet om ervoor te zorgen dat ongewenste soorten niet de overhand krijgen.

Mozaïek

De in de Krimpenerwaard te realiseren natuurbeheertypen staan niet los van elkaar, maar zijn onderdeel van een samenhangend veenweidelandschap. Immers, alleen in een samenhangend landschap kunnen de natuurdoelen worden behaald. Het is voor de gele en oranje gebieden daarom van belang dat bij het inpassen van de natuurdoelen in een agrarisch bedrijf wordt nagedacht over de omgeving en over de samenhang van het landschap. Mozaïekbeheer en inrichten in een landschapsmozaïek zijn hierbij een belangrijke instrumenten. Deze beheers- en inrichtingsvorm zal daarom worden toegepast bij de ontwikkeling van de natuur in het NNN-gebied in de Krimpenerwaard.

Mozaïek is een inrichtings- en beheervorm waarbij verschillende typen graslandbeheer op naast elkaar gelegen percelen in een vooraf bepaalde configuratie worden uitgevoerd. Niet alleen het beheer kent een landschapsmozaïek, ook de inrichting van de percelen wordt uitgevoerd in een mozaïek. De combinatie van verschillende typen beheer en inrichting is, wanneer uitgevoerd in de juiste landschappelijke configuratie, gunstig voor de aanwezige weidevogelpopulatie. Naast weidevogels profiteren ook andere soorten van een dergelijk gedifferentieerd landschap. Door de diversiteit in beheer ontstaat namelijk een meer divers landschap waarin plek is voor verscheidene biotopen. Dit leidt tot een hogere biodiversiteit. In verschillende fases in het seizoen stelt een weidevogelpopulatie verschillende eisen aan de leefomgeving. Dat maakt dat één type beheer of inrichting vaak onvoldoende is voor een duurzame instandhouding van de populatie. Hierbij is maatwerk per perceel noodzakelijk, omdat het mozaïek idealiter wordt afgestemd op de landschappelijke eigenschappen van een gebied.

Agrarische bedrijvigheid (natuurinclusieve landbouw) kan goed ingepast worden in het mozaïek, maar dat vergt wel goede afstemming tussen eigenaren onderling en met een (natuur) coördinator die het overzicht houdt. Voor het beheer van de gebieden wordt door alle beheerders gezamenlijk een

mozaïekbeheer afgesproken. De individuele agrariërs zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van het beheer.

Inrichtingsmaatregelen en inrichtingsplan

Naast een aanpassing van het peilbeheer zullen voor het behalen van de natuur- en waterdoelen inrichtingsmaatregelen in het NNN-gebied worden getroffen. Omdat bij de inrichting van de percelen nadrukkelijk rekening moet worden gehouden met de abiotische waarden, de huidige natuurwaarden, de natuurpotenties en het historisch gebruik, kunnen er plaatselijk verschillen optreden in de focus op bepaalde natuurdoelstellingen. Er zijn bijvoorbeeld gebieden waar inrichting en beheer voor weidevogels weinig zin heeft en waar beter ingezet kan worden op inrichting en beheer van botanisch grasland. Deze differentiatie per gebied, oftewel welke maatregel waar getroffen wordt, zal nog worden uitgewerkt in een nog op te stellen inrichtingsplan dat het gehele NNN-gebied in de Krimpenerwaard omvat. In dit inrichtingsplan zullen de natuur- en waterdoelen en hun landschappelijke configuratie worden uitgewerkt op perceelsniveau. Het plan waarborgt de ruimtelijke samenhang tussen de natuur- en waterdoelen. Voor sommige delen van het NNN-gebied is er reeds een inrichtingsplan of bestaan er al goedgekeurde natuurbedrijfsplannen (plannen van agrarische ondernemers die zelf de natuur willen realiseren). Deze plannen worden geïntegreerd in het hele NNN-gebied omvattende inrichtingsplan.

Voor het bereiken van de natuur- en waterdoelen, van weidevogelgrasland, botanisch grasland, de realisatie van kleinschalige landschapselementen en waternatuur, kunnen wel op hoofdlijnen de benodigde inrichtingsmaatregelen worden geschetst. Dit betreft de volgende maatregelen.

Weidevogelgrasland

Bij de inrichting van gronden ten behoeve van weidevogels moet in eerste instantie vooral rekening gehouden worden met de huidige weidevogelwaarden en aan de hand daarvan bepaald worden waar inrichtingsmaatregelen genomen moeten worden om de weidevogelwaarden te verhogen. Aan de volgende inrichtingsmaatregelen kan hierbij gedacht worden:

- aanleg van weidevogelgreppels;
- realisatie plasdraspercelen (al dan niet tijdelijk);
- afplaggen oevers en/of kopse einden van het perceel.

Botanisch grasland

Bij inrichtingsmaatregelen voor de ontwikkeling van botanische waarden gaat het met name om het verwijderen van de voedselrijkdom in de bodem van een perceel en/of om het vochtiger te krijgen van percelen. Door rekening te houden met het historisch gebruik en de historische functie kunnen de meest potentierijke plekken worden gebruikt. Aan de volgende inrichtingsmaatregelen kan hierbij gedacht worden:

- plaggen van oevers en/of kopse einden van percelen;
- verkleinen drooglegging door afgraven bovenlaag (vergelijkbaar met eerste punt);
- opbrengen van maaisel uit natuurgebieden met eenzelfde doelstelling.

Kleinschalige landschapselementen

Bij de inrichtingsmaatregelen voor de realisatie van kleinschalige landschapselementen gaat het om de aanleg van nieuwe elementen en het beter benutten van bestaande elementen door de samenhang te versterken. Hierbij kan gedacht worden aan de volgende inrichtingsmaatregelen:

- aanleg van poelen en kleine wateren;
- aanleg van elzensingels, knotbomen en geriefbosjes;
- historische waterstaatkundige elementen, zoals boezems, benutten als verbindingselementen met riet en ruigtevegetaties.

Waternatuur

Voor de ontwikkeling van waardevolle waternatuur is een goede chemische kwaliteit van het water nodig, een gevarieerde inrichting en gevarieerd onderhoud. De chemische kwaliteit wordt vooral bepaald door het landgebruik. De hiervoor beschreven extensivering van dit gebruik zal leiden tot schoner water. Door de natuurgebieden hydrologisch te isoleren wordt voorkomen dat omliggende gebieden een negatieve invloed hierop hebben én is het mogelijk om het waterpeil af te stemmen op de natuurdoelen. Een gevarieerde inrichting wordt verkregen door maatregelen zoals het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en differentiatie in waterdieptes.

2.4 Realisatiestrategie

De realisatiestrategie voor de natuur in de Krimpenerwaard vloeit voort uit de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard 2014-2021. In de realisatiestrategie wordt er onderscheid gemaakt tussen de blauwe en groene gebieden enerzijds en de gele en oranje gebieden anderzijds.

Realisatiestrategie blauwe en groene gebieden

De realisatiestrategie voor de blauwe en groene gebieden is gebaseerd op het gegeven dat er budgetten beschikbaar zijn voor de afwaardering of verwerving van grond. Dit betekent dat als grondeigenaren in de blauwe en groene gebieden tot zelfrealisatie van natuur willen overgaan, zij een vergoeding kunnen krijgen voor de waardevermindering van de grond als gevolg van de omvorming naar natuur (afwaardering). Deze zelfrealisatie dient te geschieden door middel van een gemeenschappelijke beheerorganisatie, oftewel een organisatie die daartoe nadrukkelijk is uitgerust. Voor de inrichting van de natuur zijn investeringssubsidies op basis van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL) beschikbaar en voor het beheer beheersubsidies op grond van de Subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer (SNL). Indien de eigenaar van de grond niet wil overgaan tot zelfrealisatie dan zal de provincie Zuid-Holland de gronden verwerven. Als de gronden niet minnelijk kunnen worden verworven (de eigenaar is niet bereid tot verkoop) dan zal een onteigeningsprocedure worden gestart. De verworven gronden zullen worden ingericht voor natuur en kunnen daarna worden overgedragen aan een natuurbeheerinstantie.

Oude realisatiestrategie gele en oranje gebieden

De oorspronkelijke realisatiestrategie voor de gele en oranje gebieden ging uit van agrarisch natuurbeheer. Dit betekent dat de natuur gerealiseerd dient te

worden door middel van zelfrealisatie door de grondeigenaren door inpassing van de natuurontwikkeling in de (aangepaste) agrarische bedrijfsvoering. In de gele en oranje gebieden is immers sprake van lage natuurdoelen die samen kunnen gaan met agrarisch medegebruik. Hiervoor was gekozen omdat er voor de gele en oranje gebieden geen budgetten beschikbaar waren voor afwaardering of verwerving van grond.

Nieuwe realisatiestrategie gele en oranje gebieden

Uit de uitvoeringspraktijk blijkt dat de realisatiestrategie met bijbehorende middelen voor het grootste deel van het NNN-gebied toereikend is om tijdig de natuur- en wateropgave te realiseren. Dit geldt echter niet voor de gele en oranje gebieden. Om volledig en tijdig de natuur- en waterdoelen te kunnen halen wordt voor de gele en oranje gebieden daarom een nieuwe realisatiestrategie beoogd. De nieuwe strategie heeft de volgende bestuurlijke uitgangspunten:

- duidelijkheid naar het gebied;
- volledige realisatie van de natuur- en waterdoelen;
- tijdigheid: realisatie van de inrichting voor 1 januari 2021.

Het belangrijkste onderdeel van de nieuwe strategie is dat er financiële middelen worden vrijgemaakt voor afwaardering en verwerving van gronden en dat er investeringssubsidies voor de inrichting van natuur beschikbaar komen. Hiermee wordt zelfrealisatie van natuur gestimuleerd. Immers, afwaardering en investeringssubsidie kan grondeigenaren een beslissende financiële impuls geven om over te gaan tot zelfrealisatie van natuur en om hun agrarische bedrijfsvoering (natuurinclusieve landbouw) daarop aan te passen. Als zelfrealisatie alsnog uitblijft, dan kunnen de gronden worden verworven, in het uiterste geval door onteigening op basis van het nieuwe bestemmingsplan. Verwerving kan plaatsvinden op basis van volledige schadeloosstelling.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben op 2 oktober 2017 positief beslist op de nieuwe realisatiestrategie en besloten om hiervoor in totaal maximaal 24,5 mln extra te investeren in het NNN-Krimpenerwaard, onder de voorwaarden dat:

- de gemeente Krimpenerwaard een bestemmingsplan voorbereidt en vaststelt dat realisatie van de natuur- en waterdoelen planologisch mogelijk maakt en een titel biedt voor verwerving tegen volledige schadeloosstelling, wat betekent dat zo nodig ook op basis van een onteigeningstitel verworven kan worden;
- het Hoogheemraadschap een peilbesluit neemt dat realisatie van de natuur- en waterdoelen waterstaatkundig mogelijk maakt.

Provinciale Staten zullen naar verwachting in november 2017 hierover een besluit nemen.

Met de extra investering van de provincie kan duidelijkheid aan de agrariërs en de regio gegeven worden. Aan de betrokkenen die via zelfrealisatie bij willen dragen aan de natuur- en waterdoelstellingen wordt via afwaardering op grond van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL) investeringsruimte geboden. Met de betrokkenen die niet kiezen voor zelfrealisatie worden door de Stuurgroep Krimpenerwaard afspraken gemaakt worden over uitplaatsing of aankoop tegen volledige schadeloosstelling. De

inzet is vrijwillige verwerving, maar in het uiterste geval kan sprake zijn van onteigening. Met de extra investering van de provincie kan de Stuurgroep Krimpenerwaard doorpakken met het maken van afspraken over zelfrealisatie en de uitvoering daarvan.

Hoewel er nog niet formeel besloten is over de nieuwe realisatiestrategie, wordt er in deze nota van uitgangspunten wel al rekening gehouden met de nieuwe realisatiestrategie.

3 UITGANGSPUNTEN BESTEMMINGSPLAN

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' geformuleerd. Allereerst komt in paragraaf 3.2 de begrenzing van het plangebied aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de planvorm van het bestemmingsplan (paragraaf 3.3). Vervolgens wordt de bestemmingswijze van de natuur, in zowel de blauwe en groene gebieden als de gele en oranje gebieden, besproken. Tot besluit worden in paragraaf 3.4 overige zaken behandeld die niet direct samenhangen met de natuurontwikkeling, maar wel van belang zijn voor het nieuwe bestemmingsplan. De concrete uitgangspunten voor het bestemmingsplan zijn voor de overzichtelijkheid (samengevat) weergegeven in een grijs tekstkader. Daardoor zijn de uitgangspunten ook in één oogopslag zichtbaar voor de snelle lezer.

Vooraf zij nog opgemerkt dat wettelijke eisen voor de vormgeving van bestemmingsplannen in dit hoofdstuk niet worden benoemd. Dit zijn immers uitgangspunten die rechtstreeks voortvloeien uit de Wet ruimtelijke ordening en/of het Besluit ruimtelijke ordening. De gemeente heeft hierin geen keuze.

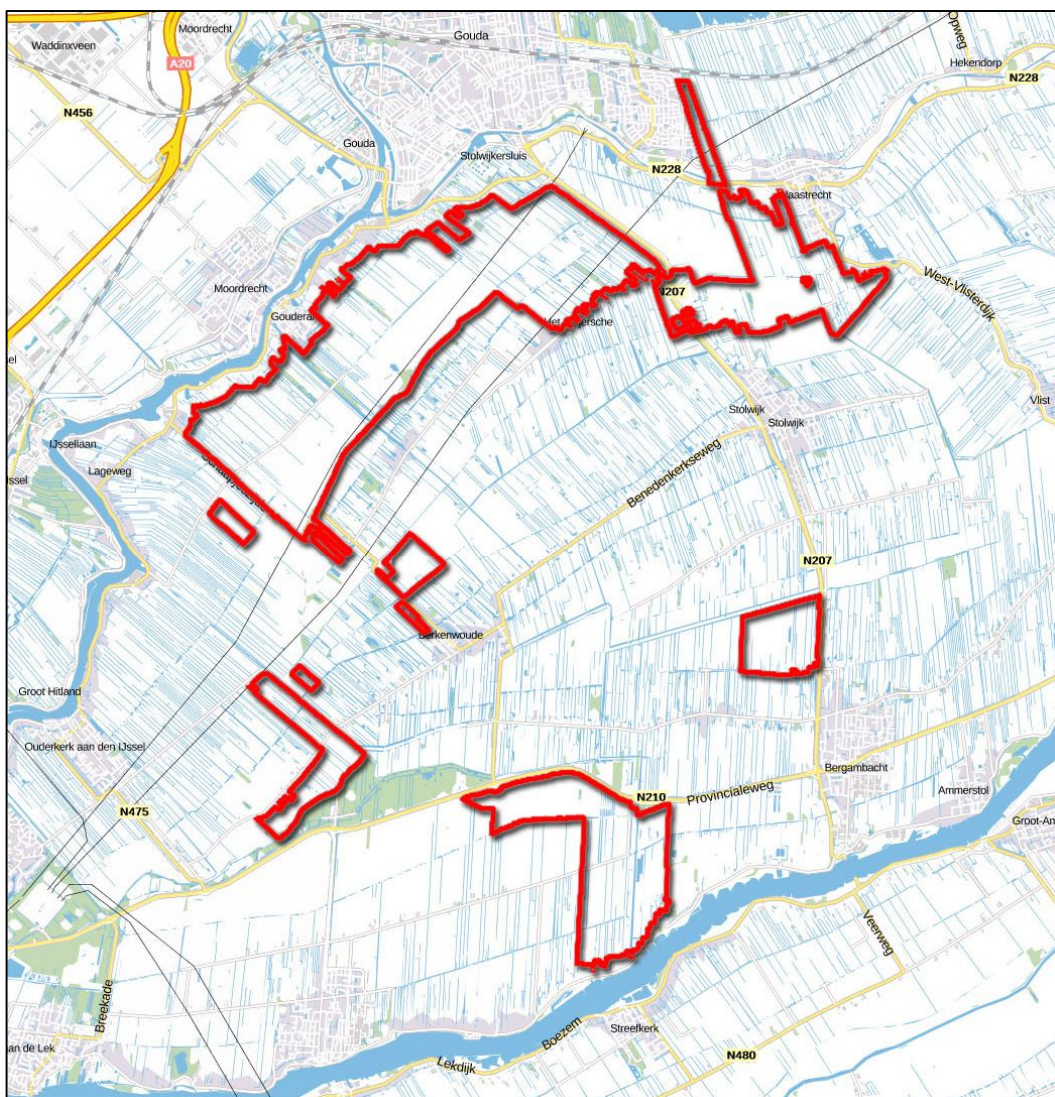
3.2 Begrenzing plangebied

Het plangebied zal de deelgebieden van het NNN omvatten waarvoor nog geen bestemmingsplan is vastgesteld dat natuurontwikkeling mogelijk maakt. Dit betreft de deelgebieden Bergambacht-West, Den Hoek, het noordelijk deel van Oudeland, het deel van Achterbroek dat nog tot de NNN behoort, Kattendijkblok, Middelblok, Veerstalblok, Bilwijk en Kadijk-West. Voor deze gebieden geldt momenteel geen actueel bestemmingsplan. Vanwege de beoogde natuuropgave hebben de voormalige gemeenten Bergambacht, Vlist, Ouderkerk en Nederlek deze gebieden niet meegenomen bij de actualisatie van hun bestemmingsplannen voor het buitengebied/landelijk gebied. Het zijn 'witte vlekken' in deze plannen. Omdat de begrenzing van het NNN in de loop der tijd hier en daar is gewijzigd, waardoor delen zijn ontgrensd, zijn deze 'witte vlekken' op een aantal plekken groter dan het huidige NNN. Dit is bijvoorbeeld het geval aan de noordzijde van de gebieden Kattendijkse Polder en Middelblok. Daarnaast liggen binnen deze 'witte vlekken' ook percelen met bebouwing, met name woningen, die ook niet behoren tot het NNN. Voor de gronden die buiten het NNN liggen, geldt geen natuuropgave. Deze gronden zullen echter wel opgenomen worden in het nieuwe bestemmingsplan. Dit om ook deze gronden te kunnen voorzien van een actueel juridisch-planologisch kader. Het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan zal derhalve meer gronden omvatten dan alleen het NNN¹. Uitgangspunt voor de plangrens is dat deze zoveel mogelijk wordt afgestemd op de plangrens van de geactuali-

¹ Het NNN dat per 1 januari 2018 door de provincie is vastgesteld. Die begrenzing wordt in het bestemmingsplan aangehouden voor de natuuropgave. Eventuele kleine aanpassingen van de begrenzing die later plaatsvinden, kunnen in de loop van het planproces nog in het bestemmingsplan worden doorgevoerd.

seerde bestemmingsplannen buitengebied/landelijk gebied. Zo worden de 'witte vlekken' opgevuld. Het ontstaan van 'restgebieden' met een verouderd bestemmingsplan wordt hiermee zoveel mogelijk voorkomen. Aan de gronden buiten het NNN zal een passende bestemming gegeven worden om de bestaande (legale) situatie positief te bestemmen. Zie paragraaf 3.5.

Naast de bovengenoemde deelgebieden van het NNN, zullen tevens enkele wijzigingsgebieden die gelegen zijn binnen de deelgebieden Berkenwoudse Driehoek en De Nesse in het plangebied worden opgenomen. Voor deze wijzigingsgebieden, die ook behoren tot het NNN, geldt op grond van de vigerende bestemmingsplannen een wijzigingsbevoegdheid voor het college van burgemeester en wethouders om de bestemming 'Agrarisch met waarden' te wijzigen naar 'Natuur', ten behoeve van de realisatie van natuurfuncties. Door een wijzigingsplan vast te stellen kan hier dus al de ontwikkeling van natuur mogelijk worden gemaakt. Om proceseconomische redenen wordt er echter voor gekozen om voor de wijzigingsgebieden geen wijzigingsplan vast te stellen, maar deze gebieden mee te nemen in het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. Hiermee wordt immers een extra planologische procedure voorkomen en worden alle ontwikkelingen in één plan geconcentreerd.

Globale begrenzing plangebied bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'

Tot slot zal ook het gebied Steinse Groen, gelegen direct oostelijk van Gouda, ten noorden van de Steinsedijk, in het plangebied worden opgenomen. Het Steinse Groen is een klein recreatie-/groengebied, waarvoor ook een opgave geldt die in het verlengde ligt van de NNN-natuuropgave voor de Krimpenerwaard. Het doel is namelijk om het Steinse Groen te ontwikkelen tot een ecologische verbinding tussen het deelgebied Bilwijk en de Polder Stein, met behoud van de recreatieve functie van het gebied. Op grond van het vigerende bestemmingsplan is deze ontwikkeling niet mogelijk.

De begrenzing van het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' is globaal weergegeven in de bovenstaande figuur.

Uitgangspunten bestemmingsplan

De 'witte vlekken' die opgenomen zijn in de geldende bestemmingsplannen buitengebied/landelijk gebied vanwege de NNN-natuuropgave in de Krimpenerwaard worden zoveel mogelijk opgevuld met het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. De 'witte vlekken' vormen zo de basis voor de plangrens. Het plangebied van het bestemmingsplan omvat daarmee:

- de gronden van het NNN in de Krimpenerwaard waarvoor nog geen bestemmingsplan is vastgesteld of in procedure is gebracht dat natuurontwikkeling mogelijk maakt;
- de overige gronden die gelegen zijn binnen de 'witte vlekken' in de vigerende bestemmingsplannen buitengebied/landelijk gebied, zodat ook aan deze gronden een actuele bestemming kan worden gegeven gebaseerd op de feitelijke (legale) situatie en 'restgebieden' met een niet-actueel bestemmingsplan zoveel mogelijk worden voorkomen.

Het plangebied van het bestemmingsplan omvat tevens:

- de gronden van enkele wijzigingsgebieden in de deelgebieden Berkenwoudse Driehoek en de Nesse waar ook natuurontwikkeling is gepland als onderdeel van het NNN;
- de gronden van het gebied Steinse Groen om de ontwikkeling van een ecologische verbinding tussen het deelgebied Bilwijk en Polder Stein mogelijk te maken.

3.3 Planvorm bestemmingsplan

Bij het opstellen van een bestemmingsplan kan gekozen worden uit verschillende planvormen: een gedetailleerd plan, een globaal plan of een combinatie van beide vormen. Voor het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zijn er twee aspecten bepalend voor de te kiezen planvorm: het behalen van de natuur- en waterdoelen en de realisatiestrategie. Voor de realisatiestrategie is van belang dat het plan zowel zelfrealisatie van natuur door grondeigenaren mogelijk moet maken als een basis moet bieden voor aankoop van grond tegen volledige schadeloosstelling met in het uiterste geval onteigening van gronden. Voor het behalen van de natuur- en waterdoelen is van belang dat het plan de realisatie van de beoogde natuur en de daarvoor benodigde maatregelen mogelijk maakt.

De realisatie van natuur in het NNN in de Krimpenerwaard is maatwerk. Allereerst vanwege de abiotische waarden, de huidige natuurwaarden, de natuurpotenties en historisch gebruik van gronden waarmee rekening moet worden gehouden. Daarnaast vanwege het voorgestane mozaïekbeheer en -inrichting. En tot slot vanwege de zelfrealisatie van natuur in de gele en oranje gebieden door inpassing van natuurontwikkeling in de agrarische bedrijfsvoering (natuurinclusieve landbouw), waardoor rekening moet worden gehouden met individuele bedrijfssituaties en wensen van agrariërs. Dit maatwerk heeft tot gevolg dat per perceel inrichting, gebruik en beheer

kunnen verschillen. Dit zal uiteindelijk op perceelsniveau worden vastgelegd in een inrichtingsplan dat het gehele NNN-plangebied omvat. Deze vastlegging is niet alleen nodig voor de vertaling van de natuur- en waterdoelen naar perceelsniveau, maar ook omdat in het uiterste geval sprake kan zijn van een onteigeningsprocedure, en onteigening op perceelsniveau geschiedt. Het is dus noodzakelijk om per perceel te motiveren waarom juist op dat perceel die inrichting of dat gebruik nodig is en waarom de huidige inrichting of het huidige gebruik daarmee in strijd is. Het opnemen van een dergelijke mate van detaillering in een bestemmingsplan is echter niet wenselijk. Bovendien is het inrichtingsplan voor het gehele NNN-plangebied nog niet uitgewerkt (mede vanwege de integratie van zelfrealiserende agrariërs hierin), waardoor van veel percelen nog niet duidelijk is hoe zij precies zullen worden ingericht, gebruikt en beheerd. Voorts zou met een dergelijk gedetailleerd bestemmingsplan elke flexibiliteit in de planvorming verdwijnen. Iedere afwijking zou immers een herziening van het bestemmingsplan en een daarmee gemoeide procedure vergen. Dit is, mede gezien de mogelijkheid tot zelfrealisatie en de omvang van de natuuropgave, niet wenselijk.

Het voorgaande leidt ertoe dat een globaal bestemmingsplan, met gebiedsbestemmingen waarin de inrichting globaal wordt vastgelegd, de meest geschikte planvorm is voor de natuuropgave in de Krimpenerwaard. Dit betekent dat de voorgestane natuurbeheertypen wel in de regels van het plan worden benoemd, maar niet aan de concrete locatie worden gebonden. Een dergelijk globaal plan biedt het kader waarbinnen het inrichtingsplan voor het NNN kan worden gerealiseerd en maatwerk per perceel met mozaïekbeheer en –inrichting mogelijk is. Tevens biedt het de voor het planproces benodigde flexibiliteit. In het inrichtingsplan wordt de inrichting dan gedetailleerd vastgelegd. Getracht wordt wel om, indien mogelijk, in de regels van het ontwerpbestemmingsplan één op één een verwijzing te maken naar het inrichtingsplan. Aldus vullen het bestemmingsplan en inrichtingsplan elkaar aan. Niet alleen voor de fysieke realisatie van de natuuropgave, maar ook voor een eventuele onteigening van gronden. Onteigening kan dan namelijk geschieden op basis van de combinatie van het globale bestemmingsplan (als juridische basis) én het gedetailleerde inrichtingsplan (waarin de wijze van planuitvoering is aangegeven), zo volgt uit het advies van advocatenkantoor Pels Rijcken (Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn, Advies Krimpenerwaard, 19 juli 2017).

Uitgangspunt bestemmingsplan

Het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' krijgt de planvorm van een globaal bestemmingsplan. Dit globale planologische kader maakt het mogelijk om het inrichtingsplan voor het NNN te realiseren, maakt maatwerk met mozaïekbeheer en –inrichting mogelijk en biedt de benodigde flexibiliteit. Tevens biedt een dergelijke planvorm, in combinatie met een gedetailleerd inrichtingsplan, een basis voor zowel zelfrealisatie als voor aankoop van grond tegen volledige schadeloosstelling met in het uiterste geval onteigening van gronden.

3.4 Bestemmingswijze natuurgebieden

In een bestemmingsplan worden ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening bestemmingen toegekend aan de in het plan begrepen gronden. Voor de keuze van de bestemming is bepalend welk gebruik door de gemeenteraad in hoofdzaak op de desbetreffende gronden wordt voorgestaan. De

regels die met het oog op de verwezenlijking van die bestemming in het plan worden opgenomen dienen ruimtelijk relevant te zijn.

De huidige bestemming (voornamelijk 'agrarisch') ondersteunt de realisatie van de vastgestelde natuur- en waterdoelen niet. Het is nodig om een bestemming vast te stellen die de doelrealisatie wel voldoende ondersteunt en waarbij aankoop van gronden tegen volledige schadeloosstelling mogelijk wordt, met in het uiterste geval onteigening. Hiervoor moet de bestemming die in een nieuw bestemmingsplan wordt opgenomen, voldoende afwijken van de huidige bestemming. Onteigening kan namelijk alleen plaatsvinden om een bestemming te realiseren die er nu niet is. De essentie is dat de bestemmingsomschrijving en de regels van de nieuwe bestemming voldoende onderscheidend zijn van de huidige bestemming om onteigening te rechtvaardigen. De naam van een bestemming is in dat opzicht niet doorslaggevend, maar moet wel "de lading dekken".

Gezien het voorgaande is het wenselijk om voor de bestemmingswijze van de te realiseren NNN-natuurgebieden in de Krimpenerwaard in het nieuwe bestemmingsplan, onderscheid te maken tussen de blauwe en groene gebieden enerzijds en de gele en oranje gebieden anderzijds. Dit onderscheid vloeit voort uit het verschil in zwaarte van de natuurdoelen tussen deze gebieden en de daarmee samenhangende mogelijkheden voor zelfrealisatie met agrarisch medegebruik.

Blauwe en groene gebieden

In de blauwe en groene gebieden wordt de realisatie van hoge natuurdoelen nagestreefd met natuurwaarden die niet samen gaan met agrarisch medegebruik. De focus ligt op het behalen van 100% doelbereik van respectievelijk KRW- en natuurdoelen. Het voorgestane gebruik van de gronden in de blauwe en groene gebieden is daarmee overduidelijk natuur met een goede waterkwaliteit. Voorgesteld wordt daarom om in het bestemmingsplan aan de blauwe en groene gebieden de bestemming 'Natuur' toe te kennen, die uitsluitend gericht is op ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, alsmede van de daarmee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waterelementen en extensief recreatief medegebruik. Agrarisch medegebruik is binnen deze bestemming uitgesloten. Een dergelijke 'zware' natuurbestemming past bij de te behalen hoge natuurdoelen. Bovendien is deze ook voldoende onderscheidend van de huidige (agrarische) bestemmingen, zodat eventuele onteigening van gronden mogelijk is. Doordat agrarisch gebruik in het geheel niet is toegestaan, is het niet nodig om binnen de bestemming 'Natuur' nadere gebruiksbeperkingen op te nemen voor agrarisch medegebruik. Wel zullen gebruiksverboden en -beperkingen worden opgenomen voor gebruiksvormen die ongewenst zijn vanuit het oogpunt van bescherming van (gerealiseerde) natuurwaarden. Bescherming van natuurwaarden vindt verder plaats door in de bestemming een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden op te nemen, waardoor de uitvoering van werken en werkzaamheden die natuurwaarden zouden kunnen aantasten vergunningplichtig is. Werken en werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de inrichting van de natuur zullen worden uitgezonderd van de vergunningplicht.

Binnen de blauwe en groene gebieden zal in het kader van het natuurbeheer wel begrazing door graasdieren worden toegepast om de productie van vegetatie weg te nemen. Deze zogenoemde natuurbegrazing zal daarom binnen de bestemming 'Natuur' mogelijk gemaakt moeten worden. Om helder af te kaderen wat onder natuurbegrazing wordt verstaan, wordt voorgesteld hiervoor de volgende begripsbepaling in het bestemmingsplan op te nemen.

Natuurbegrazing: begrazing van natuurgronden door graasdieren om vegetatie weg te nemen ten behoeve van de ontwikkeling, herstel en instandhouding van de natuurwaarden.

De bestemmingsomschrijving van de bestemming 'Natuur' zou er als volgt uit kunnen zien:

De voor 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, uitsluitend in de vorm van de volgende natuurbeheertypen:*
 - 1. weidevogelgrasland;*
 - 2. kruiden- en faunarijk grasland;*
 - 3. vochtig hooiland;*
 - 4. nat schraalland;*
 - 5. glanshaverhooiland;*
 - 6. karakteristieke landschapselementen;*
 - 7. waternatuur (natuur in de vorm van sloten, vaarten, plassen en poelen);*
 - 8. enz.;*
- b. ontwikkeling, herstel en instandhouding van landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid, het verkavelingspatroon en landschapselementen;*
- c. natuurbegrazing;*
- d. watergangen en andere waterpartijen, waterhuishoudkundige voorzieningen, oevers, dammen en bruggen;*
- e. extensief recreatief medegebruik.*

De bestemming 'Natuur' zal, zoals blijkt uit de bovenstaande bestemmingsomschrijving en gezien het gestelde in paragraaf 3.3, een globale opzet krijgen. Daarmee biedt de bestemming de flexibiliteit die nodig is om de gedetailleerde maatwerkuitwerking uit het inrichtingsplan voor het NNN te kunnen realiseren en mozaïekbeheer en –inrichting toe te passen. In de toelichting van het bestemmingsplan wordt uiteraard wel beschreven welke inrichting beoogd is.

Uitgangspunten bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt aan de blauwe en groene gebieden de bestemming 'Natuur' toegekend, met als belangrijkste kenmerken:

- Uitsluitend gericht op de ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, alsmede van de daarmee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waterelementen en extensief recreatief medegebruik.
- Agrarisch medegebruik is niet toegestaan.
- Natuurbegrazing is mogelijk.
- Omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden ter bescherming van natuurwaarden.
- Globale bestemmingsopzet.

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt een begripsbepaling opgenomen voor natuurbegrazing welke als volgt luidt.

Natuurbegrazing: begrazing van natuurgronden door graasdieren om vegetatie weg te nemen ten behoeve van de ontwikkeling, herstel en instandhouding van de natuurwaarden.

Gele en oranje gebieden

In de gele en oranje gebieden is de natuurontwikkeling gericht op lage natuurdoelen. Dit betreft natuurwaarden die samen kunnen gaan met agrarisch medegebruik door een aangepaste agrarische bedrijfsvoering (natuurinclusieve landbouw). Het doelbereik van KRW- en natuurdoelen is door het medegebruik minder dan 100%. De combinatie van natuur met agrarisch medegebruik stimuleert hier zelfrealisatie van natuur door agrariërs. Gezien deze combinatie is het voor de keuze van de bestemming van de gele en oranje gebieden de vraag welk gebruik hier in hoofdzaak wordt voorgestaan. Indien dit natuur is, dan is de bestemming 'Natuur', waarbinnen ook agrarisch medegebruik planologisch mogelijk wordt gemaakt, de meest geschikte bestemming. Indien dit agrarisch is, dan is de bestemming 'Agrarisch met waarden' een passende bestemming. De toevoeging 'met waarden' brengt hierbij tot uitdrukking dat het agrarisch gebruik samen kan gaan met de ontwikkeling, het herstel en de instandhouding van natuur- of andere waarden.

Bij de beantwoording van deze vraag kan worden geconcludeerd dat in hoofdzaak het gebruik voor natuur wordt voorgestaan. Hiervoor zijn de volgende redenen:

- De gronden behoren tot het *Natuurnetwerk Nederland* (NNN), alwaar het primaire doel is om natuur- en waterdoelen te behalen.
- Het agrarisch medegebruik staat ten dienste van de natuurontwikkeling en het natuurbeheer en zal onderhevig zijn aan beperkingen.
- Het peilbeheer wordt zodanig aangepast (geen peilindexatie meer in gele gebieden, waardoor de drooglegging wijzigt en vernatting optreedt), dat het ten dienste staat van de natuurfunctie.

Het primaire gebruik van de gele en oranje gebieden is dus natuur. Het agrarisch medegebruik is secundair. Een bestemming 'Natuur' ligt daarom het meest voor de hand. De bestemming 'Natuur' heeft ten opzichte van de bestemming 'Agrarisch met waarden' bovendien de volgende voordelen:

- Duidelijkheid naar het gebied: de bedoeling is om tot natuurontwikkeling in de gele en oranje gebieden te komen, de bestemming 'Natuur' geeft dit direct duidelijk aan, de bestemming 'Agrarisch met waarden' niet.
- Beperkingen opleggen is logischer: het ligt meer in de rede om in de bestemming 'Natuur' beperkingen op te leggen aan het agrarisch medegebruik ten behoeve van het behalen van natuurdoelen dan in de bestemming 'Agrarisch met waarden'. Dergelijke beperkingen zijn met andere woorden beter te verenigen met een de bestemming 'Natuur' dan met een bestemming 'Agrarisch met waarden'.
- Steviger basis voor aankoop op basis van volledige schadeloosstelling, en in het uiterste geval onteigening: de bestemming 'Natuur' is duidelijk onderscheidend van de huidige (agrarische) bestemmingen, er wordt nadrukkelijk tot uitdrukking gebracht dat een gebruik beoogd wordt dat er nu niet is, zodat in het uiterste geval eventuele onteigening van gronden mogelijk is. Bij een bestemming 'Agrarisch met waarden' is dit onderscheid minder helder, waardoor onteigening lastiger kan zijn.

Aangezien voor de blauwe en groene gebieden ook de bestemming 'Natuur' wordt voorgesteld, zal de bestemming voor de gele en oranje gebieden nader moeten worden gespecificeerd, om een aparte bestemming met eigen regels te creëren. Het is immers noodzakelijk dat er een verschil is tussen de

bestemming van de groene en blauwe gebieden en de gele en oranje gebieden. Deze specificatie kan worden bewerkstelligd door achter 'Natuur' een specifieke benaming te zetten. Daarom wordt voorgesteld om in het bestemmingsplan aan de gele en oranje gebieden de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' toe te kennen.

De bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' zal niet alleen de ontwikkeling, het herstel en de instandhouding van natuurwaarden en de daarmee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waterelementen en extensief recreatief medegebruik mogelijk maken, maar ook extensief agrarisch medegebruik. Het is daarbij wenselijk dit agrarisch medegebruik alleen ten behoeve van grondgebonden graasdierbedrijven toe te staan. Dit zijn agrarische bedrijven die afhankelijk zijn van grasland vanwege het houden van graasdieren of grasverkoop. Een dergelijke agrarische bedrijfsvorm past bij het veenweidelandschap van de Krimpenerwaard. Tevens worden niet-passende bedrijfsvormen, zoals akkerbouw, hierdoor uitgesloten.

Vanwege de natuur- en waterdoelen gelden gebruiksbeperkingen voor het agrarisch medegebruik. Het agrarisch medegebruik zal gezien de natuurdoelstellingen extensief moeten zijn, extensiever dan regulier agrarisch gebruik, anders krijgt de ontwikkeling van natuurwaarden geen kans. Het agrarisch medegebruik zal daarom ten dienste van de natuurontwikkeling en –beheer staan. Het is wenselijk om dit voor eigenaren en gebruikers alsmede ten behoeve van de verwezenlijking van de natuurdoelen duidelijk tot uitdrukking te laten komen in het bestemmingsplan. In het plan zal daarom een begripsbepaling opgenomen worden voor extensief agrarisch medegebruik. Voor deze inhoud van deze bepaling is ook van belang dat de natuurontwikkeling in de gele en oranje gebieden plaatsvindt door middel van mozaïekbeheer en –inrichting van de natuurbeheertypen. Rekening houdend hiermee, wordt voorgesteld om de volgende begripsbepaling voor extensief agrarisch medegebruik in het bestemmingsplan op te nemen.

Extensief agrarisch medegebruik: een agrarisch gebruik van natuurgronden door grondgebonden graasdierbedrijven dat gericht is op de ontwikkeling, het herstel en de instandhouding van natuurwaarden, uitsluitend in de vorm van de natuurbeheertypen zoals genoemd in de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik'.

De bestemmingsomschrijving van de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' zou er als volgt uit kunnen zien:

De voor 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, uitsluitend in de vorm van de volgende natuurbeheertypen:*
 - 1. weidevogelgrasland;*
 - 2. kruiden- en faunarijk grasland;*
 - 3. vochtig hooiland;*
 - 4. nat schraalland;*
 - 5. glanshaverhooiland;*
 - 6. karakteristieke landschapselementen;*

- 7. *waternatuur (natuur in de vorm van sloten, vaarten, plassen en poelen);*
- 8. *enz.;*
- b. *ontwikkeling, herstel en instandhouding van landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid, het verkavelingspatroon en landschapselementen;*
- c. *extensief agrarisch medegebruik;*
- d. *watergangen en andere waterpartijen, waterhuishoudkundige voorzieningen, oevers, dammen en bruggen;*
- e. *extensief recreatief medegebruik.*

Uit de bovenstaande bestemmingsomschrijving blijkt (aansluitend op paragraaf 3.3) dat ook de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik', evenals de bestemming 'Natuur', een globale opzet zal krijgen. Het is een gebiedsbestemming waarmee de gewenste planologische ruimte wordt geboden voor het beoogde mozaïekbeheer en –inrichting en de nadere detaillering in het hele NNN-plangebied omvattende inrichtingsplan.

Vanwege de natuur- en waterdoelen gelden gebruiksbeperkingen voor het agrarisch medegebruik. Zoals genoemd, zal het agrarisch medegebruik ten dienste moeten staan van de natuurdoelstellingen. Hieruit vloeit voort dat het gebruik onderhevig zal moeten zijn aan beperkingen. Naast de begripsbepaling voor extensief agrarisch medegebruik zullen daarom binnen de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' nadere gebruiksregels worden opgenomen, waarin ruimtelijk relevante beperkingen voor het agrarisch gebruik worden vervat. Vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening kunnen in de regels van een bestemmingsplan immers alleen zaken met een ruimtelijke relevantie worden vastgelegd. Dit betekent in het geval van de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard dat in principe alleen regels kunnen worden opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van natuurwaarden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de regulering van bemesting (geen toepassing kunstmest, etc.), beweiding (maximale veedichtheid per ha), pesticiden (gebruiksverbod) en recreatief medegebruik (niet in kwetsbare seizoenen). Er kunnen geen regels worden opgenomen voor activiteiten die gericht zijn op het beheer van de natuur, zoals maaien en de wijze waarop oevers worden geschoond, omdat dit uitvoeringsaspecten betreffen. Voor de regulering van het peilbeheer kunnen evenmin regels worden opgenomen. Hiervoor is een peilbesluit van het hoogheemraadschap immers het geschikte instrument en niet het bestemmingsplan.

De gebruiksbeperkingen die in het bestemmingsplan worden opgenomen, zullen algemeen van aard zijn, dus gelden voor elk beheertype van natuur- en landschap. Daarnaast zal onderzocht worden of het mogelijk is om in het bestemmingsplan ruimtelijk relevante gebruiksbeperkingen per natuur- en landschapstype te benoemen.

Naast de gebruiksbeperkingen wordt bescherming aan de (gerealiseerde) natuurwaarden geboden door in de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden op te nemen. Hierdoor wordt de uitvoering van werken en werkzaamheden die afbreuk zouden kunnen doen aan de

natuurwaarden vergunningplichtig. Werken en werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de inrichting van de natuur zullen worden uitgezonderd van de vergunningplicht.

Reeds genoemd is dat de bestemming 'Natuur' voor de blauwe en groene gebieden en de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' van elkaar verschillen. Het belangrijkste inhoudelijke verschil tussen deze bestemmingen is dat in de bestemming 'Natuur' geen extensief agrarisch medegebruik mogelijk is en in de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' wel, zij het met beperkingen ten behoeve van het behalen van de natuurdoelen. In de bestemming 'Natuur' is uitsluitend natuurbegrazing toegestaan. Natuurbegrazing verschilt echter wezenlijk van extensief agrarisch medegebruik. Onder dit laatste gebruik valt bijvoorbeeld ook het winnen van voer (maaien, hooien en kuilvoer, exclusief teelt van ruwvoedergewassen als maïs) voor het vee en het afzetten van mest van het vee van grondgebonden graasdierbedrijven, terwijl natuurbegrazing uitsluitend betrekking heeft op het weiden van vee (graasdieren). Door dit verschil is de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' een lichtere natuurbestemming dan de bestemming 'Natuur'. De focus op natuur is immers vanwege het toegestane agrarisch medegebruik minder zwaar.

Uitgangspunten bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt aan de gele en oranje gebieden de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' toegekend, met als belangrijkste kenmerken:

- Gericht op de ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, alsmede op de daarmee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waterelementen en extensief recreatief medegebruik.
- Extensief agrarisch medegebruik ten behoeve van grondgebonden graasdierbedrijven is toegestaan.
- Ruimtelijk relevante gebruiksbeperkingen van algemene aard voor het agrarisch medegebruik.
- Omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden ter bescherming van natuurwaarden.
- Globale bestemmingsopzet.

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt een begripsbepaling opgenomen voor extensief agrarisch medegebruik welke als volgt luidt:

Extensief agrarisch medegebruik: een agrarisch gebruik van natuurgronden door grondgebonden graasdierbedrijven dat gericht is op de ontwikkeling, het herstel en de instandhouding van natuurwaarden, uitsluitend in de vorm van de natuurbeheertypen zoals genoemd in de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik'.

3.5 Overig

Bestaande natuur

Verspreid door het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' liggen diverse bestaande natuurgebieden en -gebiedjes. Dit betreft onder meer boezems, moerasjes en pestbosjes. Deze bestaande natuurterreinen blijven gehandhaafd en vormen belangrijke elementen binnen het samenhangende veenweidenlandschap. In de vigerende bestemmingsplannen hebben deze bestaande natuurgebieden en -gebiedjes al een natuurbestemming. In het nieuwe bestemmingsplan zal aan deze gronden daarom de bestemming 'Natuur' worden toegekend, gelijk aan de bestemming

voor de blauwe en groene gebieden. Deze bestemming biedt bescherming aan de bestaande natuurwaarden, onder meer door een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. In de bestaande natuurgebieden en –gebiedjes kunnen ook andere natuurbeheertypen aanwezig zijn dan worden beoogd in de blauwe en groene gebieden. Een voorbeeld hiervan is hoogveen- of laagveenbos dat in boezems voorkomt. Aangezien het wenselijk is om deze beheertypen positief te bestemmen, zodat ze behouden kunnen blijven, zal hiervoor binnen de bestemming 'Natuur' een specifieke regeling getroffen worden.

Uitgangspunt bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' krijgen de bestaande natuurgebieden en –gebiedjes de bestemming 'Natuur' overeenkomstig de bestemming van de blauwe en groene gebieden.

Steinse Groen

In paragraaf 3.2 is reeds genoemd dat ook recreatie-/groengebied het Steinse Groen, direct ten oosten van Gouda, in het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt opgenomen. Het Steinse Groen functioneert met name als groen uitloopgebied voor de Goudse wijk Goverwelle. Beoogd wordt om het Steinse Groen te ontwikkelen tot een ecologische verbindingszone, als onderdeel van het NNN, van de polder Stein (gelegen ten noorden van de spoorlijn Woerden-Gouda), via de Hollandsche IJssel naar het deelgebied Bilwijk, voor de soorten otter, bever, rugstreeppad, waterspitsmuis, ringslang en groene glazenmaker. Hierbij zal de recreatieve functie van het gebied behouden blijven. De ecologische verbinding komt aan de oostzijde van het Steinse Groen en loopt via het bestaande moerasachtige deel onder aan de Steinsedijk en het buitendijkse gebied naar de Hollandsche IJssel. Voor de verbinding zullen uittredeplaatsen worden aangelegd en zal de oostelijke rand, waar dat nog niet het geval is, verruigen. Het Steinse Groen maakt geen deel uit van de 'Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard', maar van de 'Gebiedsovereenkomst Veenweiden Gouwe Wiericke', die betrekking heeft op het grondgebied van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Bodegraven-Reeuwijk. Met de ontwikkeling van het Steinse Groen tot een ecologische verbindingszone 'ontmoeten' de natuuropgaven van de beide gebiedsovereenkomsten elkaar.

Aangezien het Steinse Groen niet behoort tot de 'Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard', is het niet ingedeeld bij de blauwe, groene, gele of oranje gebieden. Om die reden wordt op deze plaats afzonderlijk ingegaan op de uitgangspunten voor de bestemmingsregeling van het Steinse Groen in het nieuwe bestemmingsplan. Voor de ontwikkeling van het Steinse Groen tot ecologische verbindingszone is een inrichtingsplan opgesteld. Uit dit plan blijkt welke gronden een natuurfunctie zullen krijgen en welke een recreatieve functie voor de wijk Goverwelle zullen behouden. Uitgangspunt is om aan de hand van dit inrichtingsplan aan de gronden van het Steinse Groen passende bestemmingen toe te kennen. Hierbij kan worden gedacht aan een natuurbestemming voor de gronden die een natuurfunctie krijgen en aan een groenbestemming voor de gronden die een recreatieve functie behouden. In het vigerend bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' heeft het grootste deel van het Steinse Groen ook al de bestemming 'Groen'. Dit is een passende bestemming voor de recreatieve functies, aangezien hier niet alleen groenvoorzieningen, maar ook speelvoorzieningen en voet- en

fietspaden onder vallen. De toepassing van een groen- en natuurbestemming geeft ook helder het onderscheid weer tussen de rustige (niet voor recreanten toegankelijk) en drukke delen (wel voor recreanten toegankelijk) in het gebied. De gronden die gelegen zijn tussen de Steinsedijk en de Hollandsche IJssel vragen voor de toekenning van bestemmingen specifieke aandacht. Een deel van deze gronden is in bezit van de gemeente Gouda. De grondeigenaar van de naastgelegen gronden heeft aangegeven belangstelling te hebben voor particulier natuurbeheer. Mocht de eigenaar alsnog afzien van particulier natuurbeheer, dan wordt alleen het gemeentelijk grondgebied ingericht voor de natuurfunctie. Dit betekent voor de toekenning van bestemmingen dat de gronden van de gemeente Gouda kunnen worden voorzien van een natuurbestemming. Afhankelijk van het gegeven of de eigenaar overgaat tot particulier natuurbeheer, kan aan de naastgelegen gronden eveneens een dergelijke bestemming worden toegekend.

Uitgangspunt bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zullen aan de gronden van het Steinse Groen aan de hand van het inrichtingsplan passende bestemmingen worden toegekend.

Cranberryteelt

In het deelgebied Middelblok bij Gouderak is 9 ha grond ingericht voor de teelt van cranberry's. Dit betreft een voorbeeld van een innovatieve manier om natuurontwikkeling en agrarische bedrijfsvoering met elkaar te combineren. Cranberry's kunnen goed tegen natte grond, waardoor de teelt tevens past bij de doelstelling om bodemdaling in het gebied tegen te gaan. Het gaat om bedrijfsmatige teelt onder natuurlijke, biologische omstandigheden, waarbij derhalve geen sprake is van het gebruik van bestrijdingsmiddelen of bemesting. De cranberryteelt vindt plaats in het blauwe gebied. In het nieuwe bestemmingsplan zal aan gronden in het blauwe gebied de bestemming 'Natuur' worden toegekend, waarbinnen geen agrarisch medegebruik mogelijk is (zie paragraaf 3.4). Om de bestaande cranberryteelt positief te bestemmen, zal deze in het nieuwe bestemmingsplan daarom specifiek worden aangeduid. Hiermee kan deze teelt worden voortgezet.

Uitgangspunt bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zal aan de gronden waar de bestaande cranberryteelt plaatsvindt een specifieke aanduiding worden toegekend, zodat deze teelt positief bestemd is en kan worden voortgezet.

Beschermd dorpsgezicht Haastrecht

Op 20 november 2014 is door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Infrastructuur en Milieu een deel van Haastrecht op grond van de Monumentenwet 1988 aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Dit omdat dit gebied van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter en dit karakter nog voldoende gaaf en herkenbaar is. Het beschermd dorpsgezicht omvat een deel van de kern Haastrecht en een deel van het landelijk gebied daaromheen. Het beschermd dorpsgezicht overlapt daardoor het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. Dit betreft gronden aan de zuidwestzijde van de kern Haastrecht. Deze gronden behoren tot het beschermd dorpsgezicht vanwege de hier gelegen Boezem van Bergambacht. De relictten van dit

boezemsysteem zijn van grote algemeen historische, landschappelijke en ruimtelijk, cultuur- en technisch-historische waarde. Met name de vrij gave structuur van het eerste getrapte boezemsysteem in Nederland, is van grote historische waterstaatkundige betekenis.

In artikel 36 van de Monumentenwet 1988 is bepaald dat de gemeenteraad ter bescherming van een beschermd dorpsgezicht een bestemmingsplan dient vast te stellen. Dat betekent dat voor het deel van het beschermd dorpsgezicht Haastrecht dat samenvalt met het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' in het plan dient te worden voorzien in een dergelijke beschermende regeling. Hiertoe zal de regeling uit het bestemmingsplan 'Partiële herziening Dorpskernen 2014 beschermd dorpsgezicht Haastrecht', dat op 7 maart 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld, in het plan worden overgenomen. Dit houdt concreet in dat aan de gronden van het beschermd dorpsgezicht de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie 2' wordt gegeven, waaraan beschermingsregels zijn gekoppeld voor bouwwerkzaamheden en het uitvoeren van andere werken en werkzaamheden.

Uitgangspunt bestemmingsplan

Het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zal voorzien in een beschermende regeling voor het beschermd dorpsgezicht Haastrecht voor zover dat samenvalt met het plangebied. Daartoe zal de regeling uit het bestemmingsplan 'Partiële herziening Dorpskernen 2014 beschermd dorpsgezicht Haastrecht' in het plan worden overgenomen.

Bestaande functies

Verspreid in het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' bevinden zich diverse percelen met bestaande functies die behouden zullen blijven. Hierbij gaat het onder meer om een aantal woonpercelen, enkele voormalige agrarische bedrijfspercelen, volkstuinen en een perceel waar een kattenpension is gevestigd. Daarnaast zijn in het plangebied ook bestaande wegen, watergangen, (delen van) waterkeringen en kabels en leidingen aanwezig. Voorts liggen in het plangebied agrarische percelen (landbouwgronden) die geen deel (meer) uitmaken van het NNN en waarvoor derhalve geen natuuropgave geldt (zie paragraaf 3.2).

Het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zal voor al deze percelen voorzien in een actueel planologisch-juridisch kader. Aan deze gronden zal daartoe op basis van het feitelijk gebruik, het vigerende bestemmingsplan en verleende planologische toestemmingen, zoals vrijstellingen, ontheffingen en omgevingsvergunningen, een passende bestemming gegeven worden om de bestaande (legale) situatie positief te bestemmen. Dit betekent onder meer dat enkele voormalige agrarische bedrijfspercelen waar de agrarische bedrijfsvoering al enige tijd is beëindigd en die feitelijk in gebruik zijn voor burgerbewoning, een woonbestemming zullen krijgen, waarbij de aanwezige opstallen worden voorzien van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - voormalige agrarische bedrijfsbebouwing'. Middels deze aanduiding worden nevenactiviteiten mogelijk gemaakt overeenkomstig de planologische mogelijkheden bij andere voormalige agrarische bedrijfspercelen in het buitengebied van Krimpenerwaard. Bij de toekenning van een passende bestemming zal rekening worden gehouden met de bepalingen van

de aangrenzende bestemmingsplannen 'Buitengebied/Landelijk Gebied' van de gemeente Krimpenerwaard. Met andere woorden, de regels van de bestemmingen zullen worden afgestemd op de regels van de aangrenzende bestemmingsplannen. De onderstaande tabel maakt voor de belangrijkste bestaande functies in hoofdlijnen inzichtelijk wat dit betekent.

Bestaande functie	Bestemming	Kenmerken
Agrarische percelen buiten NNN	Agrarisch met waarden	Bestemd voor: • agrarisch gebruik; • behoud en herstel van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden
Woonpercelen	Wonen met aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – voormalige agrarische bedrijfsbebouwing', indien voormalig agrarisch bedrijf	Bestemd voor: • wonen, maximaal één woning per perceel, met een inhoud van maximaal 700 m³, tenzij het bestaande aantal woningen of inhoud meer bedraagt; • erven en tuinen • beroepsmatige activiteiten aan huis • ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – voormalige agrarische bedrijfsbebouwing', nevenactiviteiten
Kattenpension	Maatschappelijk	Maatwerkregeling om kattenpension positief te bestemmen.
Volkstuinen	Recreatie	Maatwerkregeling om volkstuinen positief te bestemmen
Wegen	Verkeer	Bestemd voor: • wegen, voet- en fietspaden • parkeervoorzieningen • groenvoorzieningen en water
Waterlopen	Water	Bestemd voor: • water en oevers; • waterhuishoudkundige voorzieningen • voorzieningen ten behoeve van kruisend verkeer
Kabels en leidingen	Dubbelbestemming Leiding afhankelijk van type leiding of kabel (gas, riool, water, hoogspanning, etc.)	Afhankelijk van type leiding of kabel mede bestemd voor: • gasleiding; • rioolpersleiding; • watertransportleiding • hoogspanningsverbinding met daarbij behorende beschermingszones.
Waterkeringen	Dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering	Bestemd voor: • waterkering • waterhuishouding • waterstaat met daarbij behorende beschermingszone.

Uitgangspunt bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zullen aan de gronden met bestaande functies die worden gehandhaafd passende bestemmingen worden toegekend op basis van het feitelijk gebruik, het vigerende bestemmingsplan en verleende planologische toestemmingen. De regels van de bestemmingen zullen worden afgestemd op de regels van aangrenzende bestemmingsplannen 'Buitengebied/Landelijk Gebied' van de gemeente Krimpenerwaard.

Fietsverbinding Beijerscheweg en Lange Tiendweg

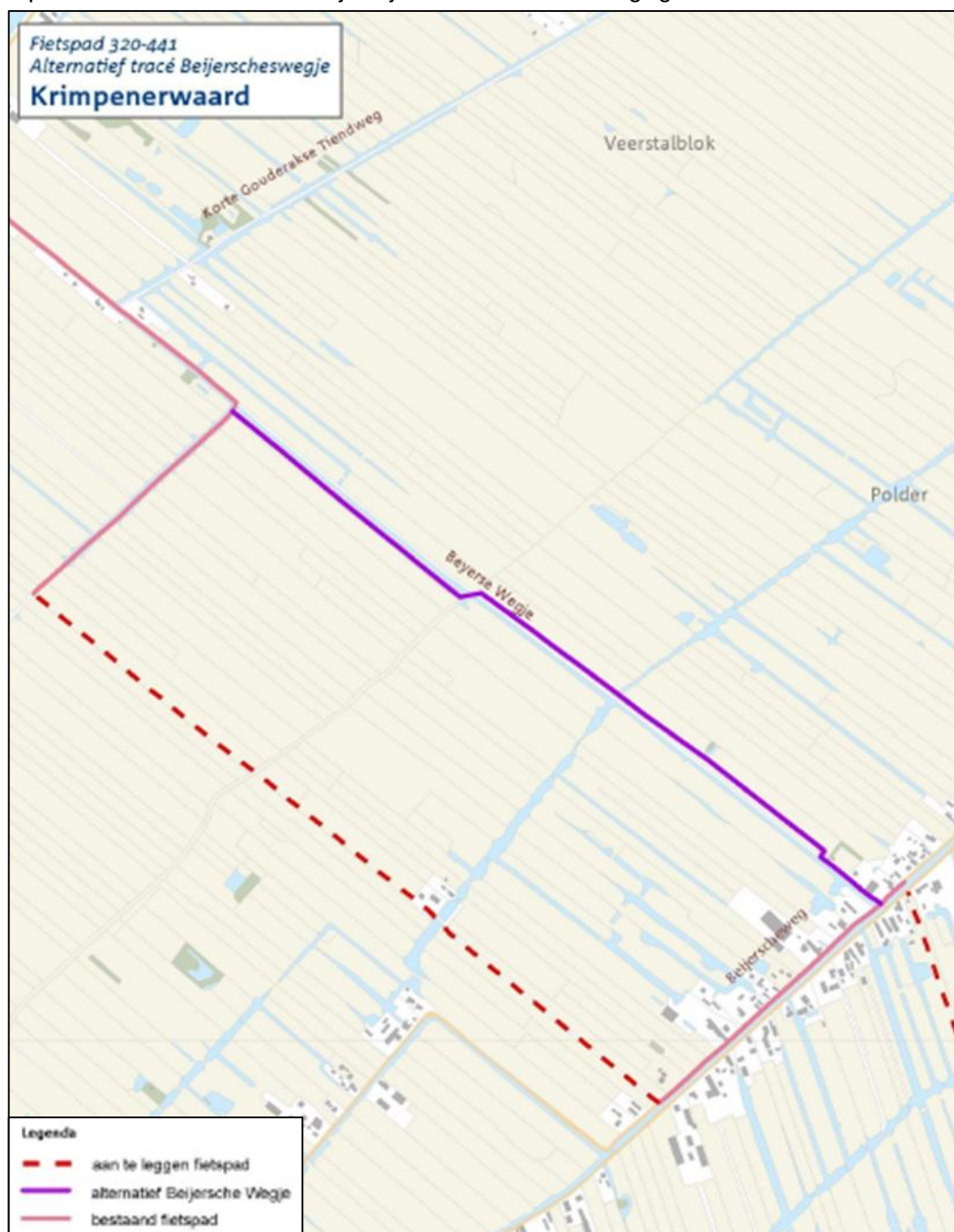
In het kader van de recreatieve ontwikkeling van de Krimpenerwaard is de realisatie van een doorgaande fietsverbinding beoogd van het Loetbos naar Gouda. Een deel van deze fietsverbinding, tussen het Loetbos en de Koolwijkseweg, tussen de Koolwijkseweg en de Benedenheulseweg en tussen

de Gouderakse Tiendweg en IJsseldijk, is reeds aangelegd. Het deel tussen de Benedenkerkseweg en de Beijerscheweg is planologisch verankerd en gereed voor uitvoering. Eén schakel in het tracé van de fietsverbinding ontbreekt nog en is planologisch nog niet vastgelegd: de verbinding tussen de Beijerscheweg in Stolwijk en het Lange Tiendweg in Gouderak (F320).

Als tracés voor deze verbinding zijn de volgende drie opties aan de orde geweest:

- oorspronkelijke tracé; 600 meter ten westen van het Beijersewegje
- alternatieve tracé; direct naast het Beijersewegje
- nieuw tracé; op het Beijersewegje

Op het onderstaande kaartje zijn deze tracés weergegeven.

Opties tracés fietsverbinding Beijerscheweg en Lange Tiendweg

Over de keuze van het tracé moet nog besluitvorming plaatsvinden. Duidelijk is wel dat het tracé binnen het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' valt. In het bestemmingsplan zal voor het gekozen tracé daarom een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen, waarmee het tracé te zijner tijd gerealiseerd kan worden.

Uitgangspunt bestemmingsplan

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zal voor het gekozen tracé van de fietsverbinding tussen de Beijerscheweg in Stolwijk en de Lange Tiendweg in Gouderak een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen, waarmee het fietspad te zijner tijd planologisch mogelijk kan worden gemaakt.

Milieueffectrapportage (MER)

Voor de realisatie van de natuuropgave in de Krimpenerwaard is in 2010 een plan-MER opgesteld. Deze MER is destijds ook ter toetsing voorgelegd aan de Commissie voor de Milieueffectrapportage. De Commissie heeft op 15 februari 2011 een toetsingsadvies uitgebracht. Op het plan-MER is in 2015 een aanvullingsnotitie gemaakt, vanwege de herijking van de EHS, welke noopte tot een andere uitvoering van de EHS in de Krimpenerwaard. In het plan-MER zijn de milieueffecten voor het hele plangebied beoordeeld.

Voor de natuuropgave kan strikt juridisch gezien nu worden volstaan met een m.e.r.-beoordeling. Het is echter raadzaam om desondanks de al ingezette plan-MER-procedure voort te zetten, zo volgt uit een advies van Kneppelhout Korthals Advocaten (Kneppelhout Korthals Advocaten, Memo Advies MER, 2 oktober 2017). Dit biedt namelijk meer zekerheid.

Het opgestelde plan-MER mag ten grondslag worden gelegd aan het besluit tot het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard', mits het nog voldoende actueel is. Het plan-MER wordt nog als voldoende actueel beschouwd als er ten opzichte van het opgestelde plan-MER geen sprake is van aanmerkelijke wijzigingen.

De enkele omstandigheid dat er sinds het opstellen van het plan-MER wijzigingen zijn opgetreden, betekent dus niet dat het plan-MER niet meer ten grondslag mag worden gelegd aan het vaststellingsbesluit. Wel is van belang dat de wijzigingen en de milieueffecten daarvan worden beoordeeld en inzichtelijk worden gemaakt in een aanvullend actualiserend onderzoek of een aanvullingsnotitie MER. Ondanks dat de Wet milieubeheer hiervoor geen wettelijke verplichting kent, is het opstellen van een aanvullend MER c.q. een aanvullingsnotitie MER omwille van de duidelijkheid en zekerheid raadzaam.

Gezien het bovenstaande zal ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan de al ingezette plan-MER-procedure worden voortgezet en zal het plan-MER worden aangevuld met een aanvullingsnotitie MER om de milieueffecten van de wijzigingen te beoordelen en inzichtelijk te maken.

Uitgangspunt bestemmingsplan

Ten behoeve van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zal de al ingezette plan-MER-procedure worden voortgezet. Het plan-MER zal worden aangevuld met een aanvullingsnotitie MER, waarin de milieueffecten van de wijzigingen worden beoordeeld en inzichtelijk worden gemaakt.

RESUMÉ UITGANGSPUNTEN

Inleiding

In de voorliggende Nota van Uitgangspunten zijn uitgangspunten geformuleerd die de basis zullen vormen voor het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. Met dit bestemmingsplan beoogt de gemeente Krimpenerwaard om de realisatie van natuurontwikkeling, als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), planologisch-juridisch mogelijk te maken. Deze natuuropgave vloeit voort uit de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard 2014-2021. Hieronder worden de uitgangspunten nogmaals achter elkaar samengevat weergegeven.

Begrenzing plangebied bestemmingsplan

De 'witte vlekken' die opgenomen zijn in de geldende bestemmingsplannen buitengebied/ landelijk gebied vanwege de NNN-natuuropgave in de Krimpenerwaard worden zoveel mogelijk opgevuld met het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. De 'witte vlekken' vormen zo de basis voor de plangrens. Het plangebied van het bestemmingsplan omvat daarmee:

- de gronden van het NNN in de Krimpenerwaard waarvoor nog geen bestemmingsplan is vastgesteld of in procedure is gebracht dat natuurontwikkeling mogelijk maakt;
- de overige gronden die gelegen zijn binnen de 'witte vlekken' in de vigerende bestemmingsplannen buitengebied/landelijk gebied, zodat ook aan deze gronden een actuele bestemming kan worden gegeven gebaseerd op de feitelijke (legale) situatie en 'restgebieden' met een niet-actueel bestemmingsplan zoveel mogelijk worden voorkomen.

Het plangebied van het bestemmingsplan omvat tevens:

- de gronden van enkele wijzigingsgebieden in de deelgebieden Berkenwoudse Driehoek en de Nesse waar ook natuurontwikkeling is gepland als onderdeel van het NNN;
- de gronden van het gebied Steinse Groen om de ontwikkeling van een ecologische verbinding tussen het deelgebied Bilwijk en Polder Stein mogelijk te maken.

Planvorm bestemmingsplan

Het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' krijgt de planvorm van een globaal bestemmingsplan. Dit globale planologische kader maakt het mogelijk om het inrichtingsplan voor het NNN te realiseren, maakt maatwerk met mozaïekbeheer en –inrichting mogelijk en biedt de benodigde flexibiliteit. Tevens biedt een dergelijke planvorm, in combinatie met een gedetailleerd inrichtingsplan, een basis voor zowel zelfrealisatie als voor aankoop van grond tegen volledige schadeloosstelling met in het uiterste geval onteigening van gronden.

Bestemmingswijze natuurgebieden bestemmingsplan

De natuurgebieden in de Krimpenerwaard zijn in verband met de prioriteitsstelling voor de te bereiken doelen onderverdeeld in vier categorieën: blauw, groen, geel en oranje. Voor de bestemmingswijze van de te realiseren NNN-natuurgebieden in het nieuwe bestemmingsplan, wordt onderscheid gemaakt tussen de blauwe en groene gebieden enerzijds en de gele en oranje gebieden

anderzijds. Dit onderscheid vloeit voort uit het verschil in zwaarte van de natuurdoelen tussen deze gebieden en de daarmee samenhangende mogelijkheden voor zelfrealisatie met agrarisch medegebruik.

Bestemmingswijze blauwe en groene gebieden

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt aan de blauwe en groene gebieden de bestemming 'Natuur' toegekend, met als belangrijkste kenmerken:

- Uitsluitend gericht op de ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, alsmede van de daarmee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waterelementen en extensief recreatief medegebruik.
- Agrarisch medegebruik is niet toegestaan.
- Natuurbegrazing is mogelijk.
- Omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden ter bescherming van natuurwaarden.
- Globale bestemmingsopzet.

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt een begripsbepaling opgenomen voor natuurbegrazing welke als volgt luidt.

Natuurbegrazing: begrazing van natuurgronden door graasdieren om vegetatie weg te nemen ten behoeve van de ontwikkeling, herstel en instandhouding van de natuurwaarden.

Bestemmingswijze gele en oranje gebieden

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt aan de gele en oranje gebieden de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' toegekend, met als belangrijkste kenmerken:

- Gericht op de ontwikkeling, herstel en instandhouding van natuurwaarden, alsmede op de daarmee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waterelementen en extensief recreatief medegebruik.
- Extensief agrarisch medegebruik ten behoeve van grondgebonden graasdierbedrijven is toegestaan.
- Ruimtelijk relevante gebruiksbeperkingen van algemene aard voor het agrarisch medegebruik.
- Omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden ter bescherming van natuurwaarden.
- Globale bestemmingsopzet.

In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' wordt een begripsbepaling opgenomen voor extensief agrarisch medegebruik welke als volgt luidt:

Extensief agrarisch medegebruik: een agrarisch gebruik van natuurgronden door grondgebonden graasdierbedrijven dat gericht is op de ontwikkeling, het herstel en de instandhouding van natuurwaarden, uitsluitend in de vorm van de natuurbeheertypen zoals genoemd in de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik'.

Overige zaken in bestemmingsplan

Bestaande natuur

Verspreid door het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' liggen diverse bestaande natuurgebieden en - gebiedjes. In het bestemmingsplan krijgen de bestaande natuurgebieden en – gebiedjes de bestemming 'Natuur' overeenkomstig de bestemming van de blauwe en groene gebieden.

Steinse Groen

Beoogd wordt om het Steinse Groen te ontwikkelen tot een ecologische verbindingzone, als onderdeel van het NNN, van de polder Stein (gelegen ten noorden van de spoorlijn Woerden-Gouda), via de Hollandsche IJssel naar het deelgebied Bilwijk. In het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zullen aan de gronden van het Steinse Groen aan de hand van het inrichtingsplan passende bestemmingen worden toegekend.

Cranberryteelt

In het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' is 9 ha grond ingericht voor de teelt van cranberry's. In het bestemmingsplan zal aan de gronden waar de bestaande cranberryteelt plaatsvindt een specifieke aanduiding worden toegekend, zodat deze teelt positief bestemd is en kan worden voortgezet.

Beschermd dorpsgezicht Haastrecht

Het beschermd dorpsgezicht Haastrecht overlapt het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. Het bestemmingsplan zal voorzien in een beschermende regeling voor het beschermd dorpsgezicht Haastrecht voor zover dat samenvalt met het plangebied. Daartoe zal de regeling uit het bestemmingsplan 'Partiële herziening Dorpskernen 2014 beschermd dorpsgezicht Haastrecht' in het plan worden overgenomen.

Bestaande functies

Verspreid in het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' bevinden zich diverse percelen met bestaande functies die behouden zullen blijven. In het bestemmingsplan zullen aan de gronden met bestaande functies die worden gehandhaafd passende bestemmingen worden toegekend op basis van het feitelijk gebruik, het vigerende bestemmingsplan en verleende planologische toestemmingen. De regels van de bestemmingen zullen worden afgestemd op de regels van aangrenzende bestemmingsplannen 'Buitengebied/Landelijk Gebied' van de gemeente Krimpenerwaard.

Fietsverbinding Beijerscheweg en Lange Tiendweg

Het tracé van de nog te realiseren fietsverbinding tussen de Beijerscheweg en Lange Tiendweg valt binnen het plangebied van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard'. Over de keuze van het tracé moet nog besluitvorming plaatsvinden. In het bestemmingsplan zal voor het gekozen tracé van de fietsverbinding tussen de Beijerscheweg in Stolwijk en de Lange Tiendweg in Gouderak een wijzigingsbevoegdheid worden

opgenomen, waarmee het fietspad te zijner tijd planologisch mogelijk kan worden gemaakt.

Milieueffectrapportage (MER)

Voor de realisatie van de natuuropgave in de Krimpenerwaard is in 2010 een plan-MER opgesteld. Ten behoeve van het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' zal de al ingezette plan-MER-procedure worden voortgezet. Het plan-MER zal worden aangevuld met een aanvullingsnotitie MER, waarin de milieueffecten van de wijzigingen worden beoordeeld en inzichtelijk worden gemaakt.